

CENTRE SOCIAL D'OFICIS I CREATIVITAT

PER LA GENERACIÓ DE RECURSOS PER PERSONES AMB NECESSITAT D'INSERCIÓ LABORAL

AGRAÏMENTS

Aquest es el final d'un viatge que va començar fa vuit anys, ple de grans experiències, on la meva evolució com a persona, ha definit el meu interès per la arquitectura i he pogut aprendre com aquesta ens acompanya en el dia a dia.

He d'agraïr especialment al meu company de projecte, en Carles González, per deixar-me formar part del seu projecte, ja que la idea inicial era seva, i m'ha permès convertir-lo en meu també.

Gràcies a totes les persones que m'han acompanyat en aquets viatge, la meva família, la parella, els amics, els companys i a tothom que ha hagut de conviure amb un estudiant d'arquitectura i han intentat entendre'l.

He tingut la sort de treballar aquest dos últims anys, a l'oficina de cooperació de la UdG, i aixó ha sigut un punt d'inflexió molt important, per valorar l'importància dels nostres actes i les rospabilitats que tenim, així que agraeixo als meus companys els coneixements que m'han aportat.

Hi ha un graïment especial per a tots els professors que m'han aportat un punt de vista crític envers al sistema actual tan millorable, i també als que no comparteixen aquest sentiment, però han permès que desenvolupi l'estil sostenible en el que crec, contribuint al reforçament de l'entusiasme i les ganes de canvi del sistema.

Gràcies a tots els professionals que lluiten per un canvi de paradigma, que promouen la sencillesa i el respecte, però que sobre tot, no treballen per engrandir el seu ego, sinó per donar valor a les persones.

INDEX

0. Introducció

- Arquitectura social

1. La realitat actual

Ecològica

- Situació mundial

Esgotament de recursos

- La petjada ecològica

Social

- La societat de consum

Urbana

- Ciutats deshumanitzades

Arquitectònica

- Sense corrent arquitectònica

2. Referents

Internacionals

- Housin first
- Feantsa
- Crisi dels refugiats

Nacionals

- Centre municipals d'acollida per persones sense llar (Pamplona)
- Centre d'acollida i inserció per persones sense llar (Alacant)
- Centre de dia per persones sense llar Sant Blas (Saragossa)
- Llar Pere Barnés (Barcelona)

Locals

- Projecte PATI
- La Sopa
- Escola Taller
- Casal obert de Salt
- Projecte hort comunitari
- Ecosol

3. Projecte

Introducció

- Definició de l'intervenció

Girona/Salt

- La frontera entre Girona i Salt

Salt

- Objecte principal d'estudi: Salt
- Creixement
- Zones verdes/Aigua
- Equipaments

Mas Masó

- L'emplaçament
- Evolució
- El pla parcial
- El pla parcial; Balanç
- El pla parcial; Estat Actual
- Reordenament general
- Zonificació del reordenament general
- Sector principal d'intervenció
- Zonificació dels sectors principals d'intervenció.

Centre social d'oficis i creativitat

- Emplaçament
- Vials principals
- Zona de mercat i parc
- Espai Social
- Espai Formació
- Espai Creatiu
- Seccions
- Detall
- Instal·lacions
- Referències

4. Canvi de paradigma

Una manera diferent de projectar

- Sistemes participatius
- Autoconstrucció
- Bioconstrucció

Exemples en l'emplaçament

- Cúpula per la PAH
- Pati de l'escola Arrels

Conclusions

Arquitectura social

El treball que us trobareu a continuació, potser té poc d'arquitectònic o de construcció convencional, potser us quedeu amb ganes de més detall tècnic. Hi ha més de filosofia sobre l'ocupació de l'espai.

Aquest projecte té l'intenció d'anar més enllà de la pura intervenció arquitectònica.

La seva intenció es desgranar la manera de viure actual de la societat en la que vivim i en el lloc en el que ens trobem, ajustada als temps que corren i a les condicions de vida que ens governen.

Així doncs, la finalitat és incidir en la consciència arquitectònica, en replantejar la manera d'intervenir, canviar el punt de partida per programar espais, o si més no, oferir un enfoc més, que s'hauria de contemplar amb certa rellevància.

L'anàlisi principal es basa en el moment que vivim ara, un moment de canvis, un moment on pesen massa decisions preses erròniament en moments d'abundància, un moment, on el Planeta en que vivim, comença a manifestar el seu descontent amb nosaltres.

L'habitatge, els equipaments, l'urbanització... tot això forma part del dret fonamental de viure, és la nostra manera d'arrelar i assentar-nos en l'entorn. Per tant, s'ha de ser especialment sensible en el moment en que nosaltres ens implantem i ocupem un lloc.

Per la part que toca a l'arquitectura, el malbaratament de

recursos, l'especulació, la desvinculació amb les necessitats socials i el desarrel·lament del emplaçament i de la cultura, l'han convertit en la majoria de casos, en una eina més del sistema, en un negoci d'elements, icònics però sense funció.

Tot això ha estructurat ciutats, generant maneres de viure concretes, incidint directament en la vida de les persones, en el rumb de la civilització, en la majoria de casos gestionat per uns pocs i amb interessos personals.

El projecte que s'exposarà, s'emplaça en la frontera entre Girona i Salt, en el sector Mas Masó, on al 2002, es va realitzar un pla parcial urbanístic, que mai es va acabar.

Actualment s'ha realitzat poc més del 10% del que estava projectat, convertint una zona de camps, en un gran solar parcel·lat.

Per tots aquest motius, aquest emplaçament, es un recull ideal de l'estat actual de les coses, de com s'ha arribat fins a aquest punt i de com es fa poc per canviar les coses.

La nostra intervenció, vol oferir una alternativa i reflectir la realitat del dia a dia de gran part de la societat.

Tot i que ens centrem especialment en persones en risc d'exclusió social, és un exemple extrapolable a tots els demés estaments i situacions socials.

La manera d'implantar-se en l'emplaçament, el programa que es genera i les necessitats que es cobreixen estan basades en un ampli estudi real.

La informació amb la que s'ha treballat, l'han donat les entitats que avui dia treballen en aquest sector d'exclusió social.

Entitats com la PAH (plataforma d'afectats per la Hipoteca) Càritas, La Sopa, les oficines d'habitatge dels Ajuntaments de Girona i de Salt, entre d'altres, han sigut, per dir-ho d'alguna manera, els clients que ens han demanat les necessitats que s'han de cobrir.

Tant es així, que l'Ajuntament de Salt, considera que si es realitzassin més projectes amb aquesta filosofia es podrien solventar moltes de les necessitats de part de la població.

Per tal d'entendre la situació limit en la que ens trobem, tot seguit farem una anàlisi d'arreu del món, veurem la relació i com tot està connectat.

Com cadascun dels nostres actes tenen una repercussió mundial.

Així entendrem millor com hem arribat fins el punt on ens trobem ara, i quines estratègies tenim per canviar el rumb d'aquesta situació.

desgel

desforestació

sequeres

contaminació de les aigües

esgotament recursos

Situació mundial

El món, està en un estat de desenvolupament sense precedents, tot evoluciona a un ritme incontrolable.

Per posar una data d'inici a aquest canvi de paradigma, podríem dir que des de la revolució industrial, la manera del sistema de viure ha canviat de forma radical, ja que s'ha anteposat el benefici econòmic, al benestar personal. El capitalisme, és el que ens ha deshumanitzat fent que s'anteposin els interessos individuals als col·lectius.

Això comporta un canvi de valors, on el capital, l'inmediatezza i l'individualisme, constitueixen la base de la nostra manera de viure.

Conseqüències:

- Esgotament de recursos:

La degradació que està patint el nostre planeta, base de la vida, màquina generadora d'energia i gestora de residus. Capaç de crear vida i oferir-nos totes les necessitats que l'ésser humà, com a habitant del planeta, necessita per poder desenvolupar-se i perpetuar-se.

Nosaltres, els humans, no som més que un element de l'ecosistema que esdevé el Planeta. Però la nostra ambició i sentit de superioritat, ha fet perdre el respecte per aquest entorn que se'ns ha donat i que no valorem.

El ritme de despesa de recursos, en relació a la capacitat del Planeta per regenerar-los, està en dèficit absolut.

Un dels conflictes més grans que tot això genera, és la contradicció de que el Planeta no es capaç de seguir el nostre

ritme, sense adonar-nos que som nosaltres els que ens tenim que adaptar al ritme d'aquesta regeneració. Però és més greu encara si tenim en compte que la majoria d'aquest consum, es totalment innecessari, és simplement negoci, productivitat, crear necessitats. No cal tanta despesa energètica, per viure com voldríem viure.

- Contaminació:

Les principals fonts d'energia utilitzades avui són d'origen fòssil. Molts dels materials que estan en el nostre dia a dia, són artificials o altament manipulats.

El sistema de consum genera una quantitat de residus molt gran i de molt difícil reciclatge.

L'increment de l'indústria.

La continua reducció del terreny verd, cultivable o salvatge.

L'increment demogràfic sense precedents

L'augment de les ciutats.

Tot això provoca que la gestió dels residus que es generen i la contaminació atmosfèrica que s'emet, sigui impossible de gestionar de forma natural.

A més, contamina les aigües que bevem, l'aire que respirem i la terra que conreeem i a la vegada accelera el procés de degradació a tots nivells.

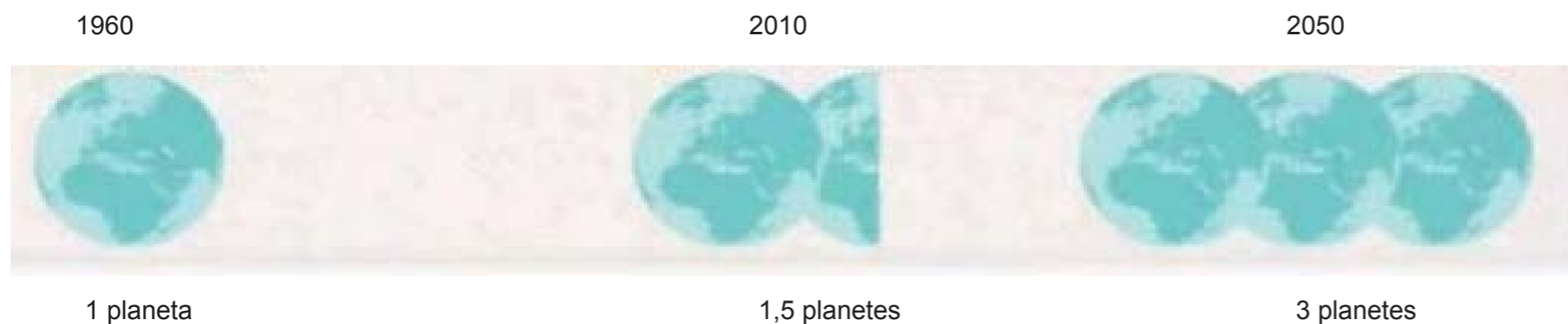
- Canvi climàtic:

Tot aquest malbaratament energètic, està desestabilitzant l'equilibri intern del Planeta, alterant greument l'ecosistema mundial, cosa que comporta greus alteracions climàtiques.

Està demostrat que en les darreres dècades s'està registrant

un augment de la temperatura que provoca grans desastres climàtics, fins al punt que la climatologia de cada regió s'està veient afectada amb uns trastorns que afecten directament el procés natural de cada entorn.

Quants planetes consumim?

X un bon clima

guia que permet calcular la petjada ecològica de totes les coses

X un bon clima

Jordi Bigues

Consell assessor per un desenvolupament sostenible

Generalitat de Catalunya

guia que permet calcular la petjada ecològica de totes les coses

ecómetro

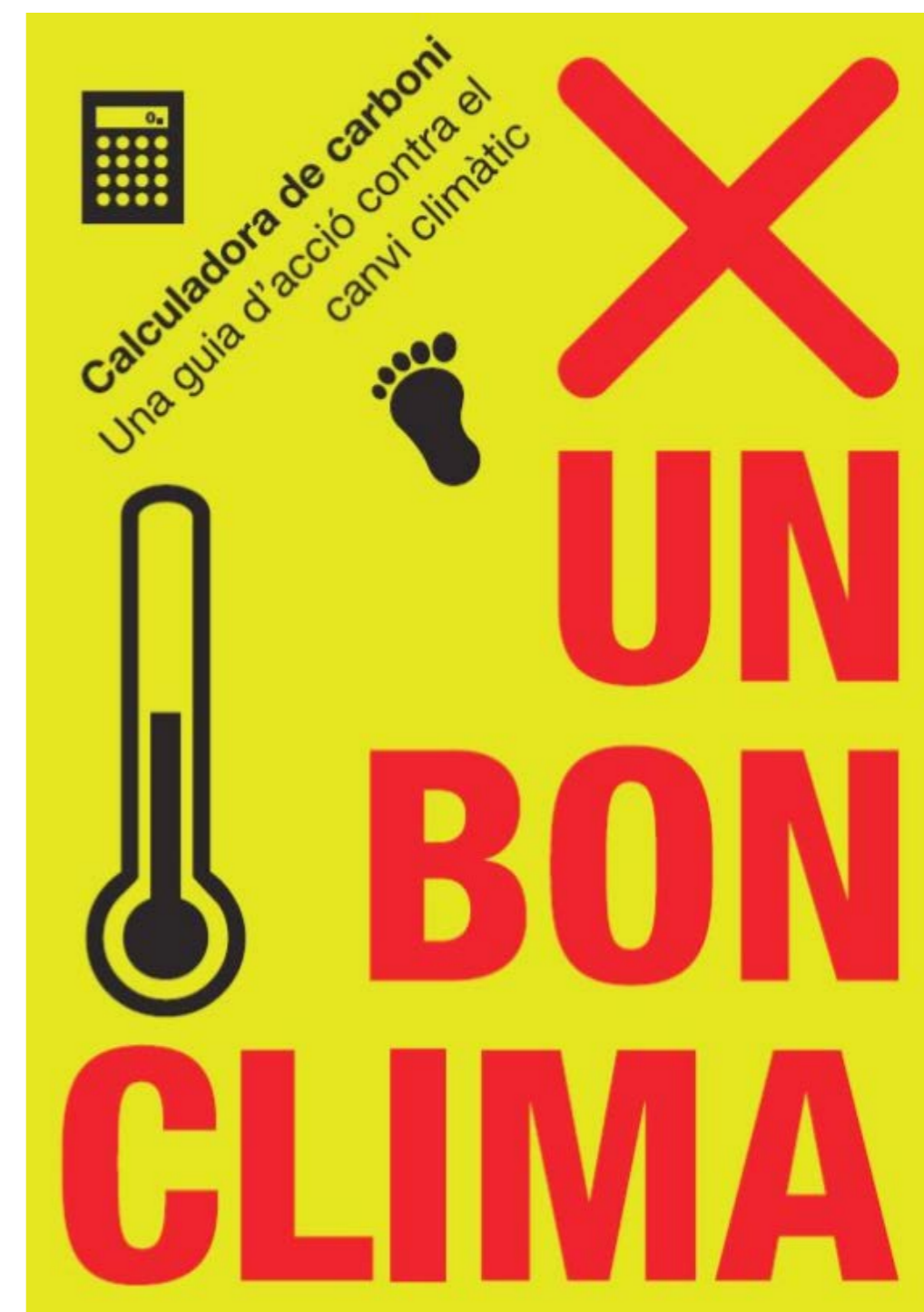
Un sistema de valoración medioambiental
para la arquitectura y el urbanismo

@ecometro_org
#ecómetro

Ecómetro

Associació presidida per Iñaki Alonso

eina per evaluar l'impacte ambiental de projectes arquitectònics

La petjada ecològica

La petjada ecològica és un valor que s'expressa en unitats de CO2 i serveix per mesurar el consum energètic de totes les coses.

Fa anys es va crear aquest indicador per quantificar l'impacte ambiental que té el consum humà a nivell de recursos i la capacitat del Planeta per regenerar-los.

El valor fa servir la superfície de terreny, més concretament en hectàrees. I compara el consum de recursos d'aquesta fracció de terreny i la capacitat que té aquesta per regenerar-se.

Això posa en relació directa qualsevol acció de consum i tot el procés que comporta aquesta acció.

Aquesta petjada ecològica ve condicionada totalment per l'impacte de la nostra manera de viure i de consumir.

- Dades:

Ara per ara, amb el sistema de vida actual, i fent una mitjana global, necessitaríem quasi 2 planetes Terra per viure-hi.

Això vol dir, que encara estem gastant recursos que no s'havien esgotat en èpoques de menys consum energètic.

És a dir, consumim més del que el Planeta pot generar.

Hi ha estudis que afirmen que al 2050 necessitarem l'equivalent a més de 3 planetes si continuem amb el ritme de consum actual.

Per tant hi ha una data en la qual la Terra ja no serà capaç de generar més recursos. Aquesta data límit es difícil de preveure amb exactitud, però els experts estimen que si no hi ha un canvi important, el planeta s'esgotarà abans del 2100

- Comparativa:

Però no tots consumim igual.

En l'actualitat els Estats Units per exemple, consumeixen l'equivalent a 3,48 planetes, mentre que països d'Àfrica com Congo consumeixen només 0,30.

Això passa amb la majoria de països més desenvolupats com els d'Europa, Japó o els Emirats Àrabs, que estan esgotant els recursos del balanç global de la Terra.

Cada acció que fem, comporta una despesa energètica. Agafar el cotxe, implica una emissió de gasos CO2, però no és només el fet de l'utilització del vehicle.

Per a la fabricació del vehicle s'han fet una gran quantitat de processos industrials, com l'extracció de matèries primeres, el transport d'aquestes i la seva manipulació i manufacturació. Això ve a dir que abans d'agafar el vehicle aquest ja té una petjada ecològica inmensa.

A les famoses cimeres internacionals com la de Quioto o la de Paris, s'establien uns límits de generació de CO2 i es donaven pautes per poder contrarestar aquestes emissions, com la plantada d'arbres, ja que aquests absorbeixen CO2, i per tant equilibren la balança d'una manera ben senzilla.

- El sector de la construcció:

La relació de tot això amb el projecte que teniu a les mans, és més que directa. El sector de la construcció és la principal indústria emissora de gasos anomenats també d'efecte hivernacle, arribant al 40 % de les emissions totals.

I no només això, també és el causant de quasi el 40 % de la despesa energètica global.

L'utilització de material d'arreu del món en cada construcció, comporta que aquests viatgen milers de quilòmetres fins arribar a les nostres obres. I com tots sabem el transport és el responsable directe d'aquestes emissions tòxiques abans esmentades.

L'alumini per exemple es un dels materials que genera més emissió de CO2 per la seva dificultat d'extracció de tots els seus components, així com de la industrialització d'aquest per tal d'aconseguir el resultat final.

El formigó és el material industrialitzat més produït (en volum) de tot el món, i el seu reciclatge comporta uns processos industrials que també generen una gran quantitat d'emissions.

explotació laboral i condicions precàries

explotació infantil

consumisme desmesurat
obsolescència programada
augment dels residus

cada cop més probressa a les ciutats
molta gent es veu obligada a viure al carrer

La societat del consum

Tots aquest canvis, tan ràpids i amb tants interessos privats, han esdevingut a més a més un desequilibri econòmic i una desigualtat social molt gran.

- Consumisme:

La societat d'avui dia, governada pel capitalisme, ha esdevingut una manera de viure que es basa en uns valors totalment antinatural.

El que és més greu és que la majoria de coses, són innecessàries per poder viure. I pitjor encara, que aquesta necessitat material genera dependències, ansietats i competitivisme.

A això se li sumen les estratègies de venda i consum basats en l'obsolescència programada, que limita la vida útil, especialment dels aparells electrònics, fent que continuament tinguem que adquirir-ne de nous. El que genera una gran quantitat de residus, de molt difícil reciclatge, que en la majoria de casos acaben en països subdesenvolupats, que venen els seus terrenys per que es puguin utilitzar com abocadors.

- Globalització:

El fet de globalitzar el món, eliminant fronteres, hauria de ser positiu, però s'ha pervertit molt, ja que al final les fronteres s'han obert als recursos i no tant a les persones.

No som concients del valor que té el que consumim, les conseqüències i origen de cada cosa material de la nostra vida. Cada element que consumim, pot tenir repercussió mundial, ja que la majoria d'andròmines que fem servir a la societat moderna (o part d'elles), provenen de països llunyans i en vies

de desenvolupament, generant en la majoria de casos condicions de treball més que precàries (fins i tot esclavitud), una qualitat de vida baixíssima, un desarrelament de la tradició del lloc, etc.

Tot això comporta un fort desequilibri, ja que es consumeixen uns recursos dels que després no es beneficia la pròpia regió que els explota.

- El negoci de la salut:

Aquest estat de degradació natural, ha arribat a punts insospitables fa només unes dècades. La nostra salut, s'ha convertit en un negoci. Som el que mengem, som el que ens envolta, som el que consumim, però ara tot això és una eina més de transacció.

Alimentació: El sistema capitalista ha arribat fins el punt d'alteració del nostre dia a dia, manipulant aliments i consumidors (des de la publicitat i afegint productes que creen addicció).

Agricultura: Els productes transgènics, no només tenen valors nutricionals més baixos, sinó que estan plens de químics, que ataquen el nostre sistema digestiu, i ataquen l'ecosistema en el que es desenvolupen. La seva manipulació genètica és tan elevada, que la majoria d'hortalisses ja no es produeixen i s'estàn perdent infinitat d'espècies autòctones.

Ramaderia: L'elevada quantitat de consum de carn, obliga al maltractament animal, la deforestació, l'esgotament del sòl i més implícitament, la gestió d'una agricultura monocultiva extensiva per poder alimentar granges de mides desmesurades. Quan a més,

tant consum de carn, està demostrat que és nociu per a la nostra salut, i que el nostre organisme no el metabolitza correctament en dosis tan elevades.

Tot el que fem té una repercussió, i ara estem en estat d'alerta, les conseqüències de tot això han colapsat en nom de la crisi econòmica, la societat desenvolupada.

Aquest fet ha fet ha provocat un augment de l'atur, el que alhora ha comportat un augment de pobresa i per tant la gent no ha pogut assumir les enormes despeses que comporta una vida artificialment desenvolupada, augmentat d'una manera sense precedents el número de persones sense llar, persones desnonades o persones que han hagut de que tornar a viure compartint, per tal de poder tenir un sostre on dormir.

Totes aquestes accions han desenvolupat un fort moviment social, que reivindica la dignitat per viure.

megaciutats i el gran consum energètic per poder mantenir tota la infraestructura

superpoblació

gran densitat de circulació en transport rodat

urbanitzacions anònimes

alta contaminació generada pel transport, indústria i poca zona verda que pugui absorbir aquest CO2

Ciutats deshumanitzades

Des dels inicis de la història, l'ésser humà es constitueix en comunitats per tal de conèixer d'una manera més gratificant i eficient, que permetia treballar en equip i resoldre situacions de diversa complexitat en grup.

Mica en mica aquestes comunitats van anar creixent fins a formar els pobles. Per tant les ciutats neixen d'una necessitat humana de cohesió, ja que recórrer de llargues distàncies era difícil. Passant així del nomadisme al sedentarisme.

Més endavant es van crear les colònies industrials. Ciutats artificials, que imitaven el sistema estructural i de serveis d'un gran poblat, però que es centralitzaven en la fàbrica, que sustentava tota la colònia. La evidència de la creació d'aquestes colònies era per tal de minimitzar l'espai necessari per desenvolupar l'activitat econòmica.

Per tant, de tot això podem extreure que les ciutats són un sistema per poder ser productius i eficients econòmicament, minimitzant els desplaçaments i per tant guanyant temps.

És una obvietat que els avenços han permès que les distàncies semblin més curtes, i que el desenvolupament social i econòmic ha fet créixer les ciutats. Però aquestes semblen que, no només no s'adaptin a aquesta expansió, sinó que es continuen dissenyant prioritzant la circulació rodada privada. Cosa que fa que les distàncies es multipliquin i la manera d'utilitzar i gaudir la ciutat canviïn.

Aleshores, ¿com pot ser que avui dia, les ciutats, les quals estaven inicialment pensades per l'ús de l'home (per facilitar i satisfer les seves necessitats), s'estiguin materialitzant amb un disseny per l'ús del vehicle privat?

Això que genera ciutats fora de l'escala humana: enormes, massificades, subterrànies...

Tant és així que al final la ciutat s'ha convertit en una gran colònia industrial. S'ha instaurat el sistema de vida de treball i consum. Però fins a nivells que freguen l'esclavitud. Viure en una ciutat, significa consumir, pagar, córrer, competir, treballar.

En el moment que això passa, és que hi ha quelcom que no s'està fent bé. Evidentment no és només un problema de disseny arquitectònic, sinó de polítiques de gestió i mobilitat urbana. Però principalment d'educació. La idea de que som el que tenim, és la base del sistema educatiu amb els quals tots estem creixent, perquè això és ja part del sistema.

*super infraestructures
sobre dimensionades
sense ús
amb pressupostos desorbitats*

construccions excèntriques i antinatura

edificis malalts

Sense corrent arquitectònica

Moltes de les referències que s'han fet en les pàgines anteriors, es poden veure plasmades en el moment arquitectònic en el que ens trobem i, no cal dir, que ha sigut un dels promotors de l'estat socio-econòmic actual.

- **Especulació:** La idea de que tothom hagi de tenir la seva propietat, potenciant sobretot la d'obra nova, ha fet estendre les ciutats, deixant la trama urbana deslligada i plena de buits, ja sigui amb espais o solars per construir o el que és més important, infinitat d'habitatges buits o per rehabilitar.

- **Dissenys desarrelats i desvinculats:** El tipus de construccions pensades avui dia, viuen d'esquenes al veí, tothom amb la seva parcel·la privada i autònoma, per tal de tenir que interactuar el mínim, amb els espais comunitaris. A això, li podríem afegir la pèrdua del respecte per la cultura constructiva local, així com dels materials i les tipologies edificatòries.

- **Materials tòxics:** El desenvolupament tecnològic en la construcció, vinculat a una estricta normativa creada pels *lobbys* de la construcció, ha esdevingut en construccions tòxiques. Molts dels materials són altament manipulats, derivats de polímers i amb processos industrials d'alt consum energètic. La vida útil d'aquest acostuma a ser molt limitada i d'un manteniment costós. No solen ser transpirables i la seva manipulació pot alliberar components nocius per a la nostra salut.

-**Edificis malalts:** Aquesta estanqueïtat i toxicitat,

juntament amb la proximitat de camps electromagnètics derivats d'instal·lacions properes o d'acumulació de maquinària i la manca de plantes o elements reguladors del grau d'humiditat i de la regeneració de l'aire, afecta directament a la salut de moltes persones, que amb un ritme accelerat, i un estil de vida poc saludable, augmenta el nombre de persones malaltes.

Totes aquestes noves tecnologies, nous materials, noves necessitats humanes, han afectat directament a l'arquitectura i al seu paper dintre de la societat.

Cada època de l'història de l'arquitectura, ha tingut uns trets característics, un estil, una definició pròpia i un perquè de les coses. Des del clasicisme al gòtic o el modernisme, entre d'altres, es poden diferenciar, analitzar i entendre. Es veu el seu inici, evolució i final, donant pas a una nova etapa.

L'últim corrent arquitectònic, el moviment modern, s'ha basat a grans trets, en les possibilitats que ofería el formigó. Un material revolucionari que va permetre desenvolupar espais inimaginables en temps rècord.

Sense ser coherent amb les limitacions que aquest material pot tenir, el repte arquitectònic s'ha convertit a portar a l'extrem les seves possibilitats, perdent l'essència del lloc, el valor de l'entorn, la salubritat del espai, la escala humana.

Si aquesta possibilitat creativa, no es treballa amb cura, és quan es generen aquesta infinitat d'estils dins d'un mateix corrent, que ha fet que el moviment modern actualment entri en decadència o navegi sense rumb.

Aquest moviment però, ha creat unes bases tan consolidades avui

dia, que està resultant molt difícil sortir-ne i poder avançar en una altra direcció.

És clar i evident doncs, que aquest moviment és el reflex de la societat, perduda i desamparada, amb necessitat de canvis i evolució.

¿És potser, que el nou paradigma arquitectònic hauria de tornar als orígens, on l'humà es el centre?

¿Estem doncs, en un canvi de era?...

Graciela Arosemena

Arquitecta panamenya. Experta en l'estudi de l'implementació de l'agricultura en entorns urbans.

Ha dedicat la seva carrera al medi ambient, es d'aquí que conclou que la manera més sostenible pel desenvolupament urbà, a nivell ecològic i social, es el de l'introducció de les hortes en el teixit urbà.

Autora i/o col·laboradora en diferents llibres, com, **Arquitectura del paisaje rural, o Ruralizar las ciudades**, ofereix un punt de vista crític, a la direcció del desenvolupament urbà i proposa l'agricultura urbana com a solució transversal de molts dels problemes d'avui dia.

La seva filosofia ha sigut un referent imprescindible pel desenvolupament d'aquest projecte, ja que les bases de la seva metodologia han sigut les nostres eines de treball.

Albert Cuchí

Arquitecte català. Especialitzat en l'eficiència energètica dels edificis.

Professor a l'ETSAB, sempre dona un enfoc de com els nostres edificis poden ser més sostenibles des de els inicis de la seva construcció.

Conferenciant i autor de diversos articles i llibres. La seva principal publicació és **Arquitectura i Sostenibilitat**, on planteja la necessitat de reconsiderar l'ensenyament de la tecnologia en l'arquitectura des de l'acceptació del repte de la sostenibilitat com a demanda ètica inexcusable. La proposta que presenta consisteix en redefinir els objectius de la eficiència energètica a partir de la consideració de l'exigència del tancament dels cicles materials com a condició de sostenibilitat. Aquesta exigència permet fer una crítica del nostre sistema tècnic i, en conseqüència, de l'ensenyament actual de la utilització de materials i tecnologia per resoldre els tipus de mancances que el nou paradigma demana resoldre.

Replanteja el nou model d'ensenyament. El que proposa és identificar -de manera qualitativa i quantitativa- els fluxos materials que s'utilitzen en l'edificació, aportar una reordenació dels coneixements tècnics de l'arquitecte i exposar els buits que cal omplir per permetre que la formació d'aquest professional estigui orientada a la sostenibilitat.

Ángel Martínez

Arquitecte espanyol. La seva trajectoria professional ha anat evolucionat molt en veure les conseqüències de la arquitectura moderna i com aquesta afecta directament en la vida i salut de les persones.

És un dels arquitectes actuals més reconeguts dins l'àmbit de construcció respectuosa amb la salut i el medi ambient ja que dedica molta de la seva feina a una experimentació directa.

Reformula el concepte de ciutat, i reestructura l'urbanisme d'una manera més senzilla i lògica, amb una regulació i adaptació d'aquestes a l'escala humana.

Treballa molt amb la toxicitat dels materials, la vida útil de les construccions i com es viuen des de dintre i de forma continuada.

Autor del llibre: **Bioconstrucción, cómo crear espacios saludables, ecológicos y armoniosos**; una guia adaptada per a tots els públics on enumera tots els factors a tenir en compte per el disseny d'edificis.

Tractant temes holístics, materials, bioclimatisme, disseny i Feng Shui, desglosa pas a pas totes les fases d'una construcció, des de la fonamentació fins la coberta, per tal de assolir una mínima empremta ecològica en cada procés que fem.

Dominique Gauzin-Müller

Arquitecta francesa. Especialista en la teoria i difusió de la ecologia dins l'àmbit arquitectònic. Una de les primeres dones en aquest àmbit, ha basat la seva carrera en cercar, aglutinar i publicar obres amb caire sostenible, però amb gran impacte visual i arquitectònic. Autora de gran quantitat de llibres, des de manuals de sostenibilitat urbana, fins a publicacions de projectes arquitectònics com: **25 casa ecològica**, de GG, on analitza projectes d'arreu del món, donant veu i valoritzant les intervencions d'arquitectes desconeguts, però molt sensible als temes de desenvolupament sostenible. Valora molt la varnacularitat i adaptació bioclimàtica de la construcció en el seu entorn.

Juan Lopez

Arquitecte espanyol. Fundador de Basurama. La seva filosofia es basa en el reaprofitament, el reciclatge i la reutilització de materials que s'han convertit en residu. Amb una forta crítica a la ciutat actual i com aquesta es desenvolupa, ha creat un col·lectiu molt crític amb el sistema i especialment amb la situació actual. Oferint eines per reapropiar-se dels carrers de manera humana i possible per a tothom. Especialista en participació ciutadana, la seva tendència ha creat moviment arreu del món, compartint els seus coneixements en infinitat de conferències i exposicions efímeres, on dona valor a la persona com a nucli del sistema. Ha dissenyat diversos manuals per l'aprofitament de residus, i el que es mes important: com no generar-ne tants. La seva obra, més que arquitectònica és efímera i expositiva per despertar aquest sentiment crític. Un estudi sobre la petjada de la crisi econòmica i la seva repercussió en la construcció, la qual ha sigut una de les principals causants, ha arribat a crear un terme que s'ha establert a nivell internacional, els "cadàvers immobiliaris", i com això serà un record etern sobre els nostres errors.

Alejandro Aravena

Arquitecte chilè. Últim guanyador del prestigiós premi Pritzker, una de les principals distincions dins l'àmbit arquitectònic. Enguany (2016) és el director de la també prestigiosa Biennale de Venècia. La seva obra s'ha basat principalment en l'arquitectura social i de baix cost per sudamèrica. Treballa bàsicament en entorns marginals i per tant dissenya els seus habitatges assumint aquest condicionants de pressupost, material, facilitats tècniques i necessitats humanes. Una de les seves obres més brillants, ha sigut un conjunt d'habitatges socials a la seva ciutat, Santiago de Chile, on crea nuclis petits amb propietat comunal, ja que l'estil de vida en aquets àmbits es molt veinal. Aquestes construccions, a més, estan preparades per ser modificades i ampliades en funció de les necessitats i facilitats dels seus habitants.

Iñaki Urkia

Arquitecte navarrés. La seva metodologia de treball es basa en la senzillesa i la simplicitat.

El seu màxim objectiu és la eficiència energètica. Dissenya espais altament confortables i saludables.

Es centra bàsicament en el bioclimatisme, integrant sistemes altament eficients, pràctics i productius.

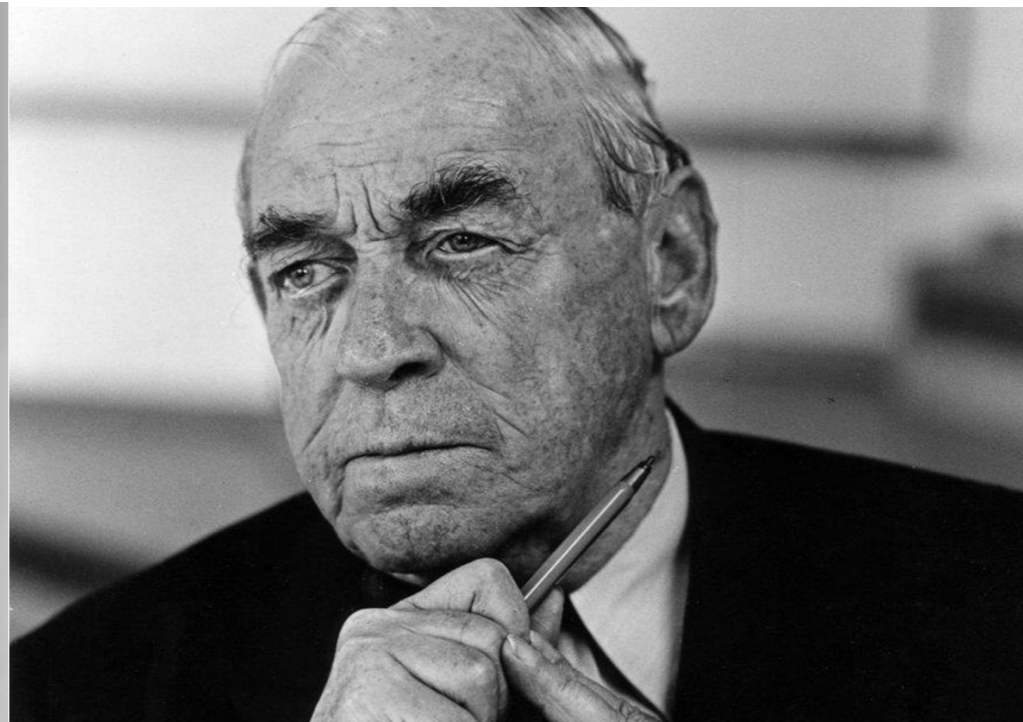
Reutilitza, inventa i redissenya sistemes de captació, generació i estalvi energètic, amb mil enginyers fàcilment reproduïbles amb materials senzills.

També es centra en la naturalitat dels materials, aprofitant les seves característiques tècniques.

Construccions ben orientades, dimensionament precís dels espais i creació de sistemes passius, converteixen les seves obres en elements més del ecosistema en el que s'implanta la construcció.

Ha redactat un seguit de manuals sobre tots aquests aspectes, amb un grau de comprensió apte per a tots els públics, gràcies a les seves il·lustracions, que són pràcticament còmics sobre la bioconstrucció.

Entre d'altres, conjuntament amb el seu germà Sebastià, han escrit el manual de la energia renovable, on ensenya de manera pràctica i senzilla sistemes de captació d'energia que es pot fer un mateix amb elements que pot trobar a qualsevol ferreteria.

Alvar Aalto

Arquitecte danés. Es va convertir en un dels referents del moviment modern, per les formes rectes i els volums espaiats que generava, però mai va perdre el contacte amb l'arquitectura tradicional, en el seu cas amb forta influència nòrdica.

La seva obra, basada amb el mimetisme amb l'entorn, respecta i fins i tot introdueix la natura en els seus espais, convertint-la en part del programa.

Obres com la seva casa/estudi a Muuratsalo, és la màxima expressió de tots aquests elements. Aquesta construcció feta en un entorn semi salvatge, també era un laboratori sobre els materials i el seu comportament en el transcurs del temps.

Un altre tret característic d'aquesta icona arquitectònica era la seva precisió funcional, ja que no deixava res a l'atzar, generant espais amb ús, res era afegit.

Pere León

Arquitecte català. Centra la seva obra en els tòxics dels materials que poden haver en les nostres construccions.

Amb un ampli anàlisi de l'estat actual de l'arquitectura, assegura que l'augment de moltes de les malalties que hi ha avui dia, venen de la composició i mal ús de molts dels components que podem trobar en la majoria de construccions actuals.

L'alta manipulació dels materials, la complexitat bioquímica d'aquests, les seves característiques no naturals, així com la manca de transpermeabilitat, el baix nivell de higroscopicitat i l'augment de ones i freqüències derivades del augment tecnològic, generen grans alteracions en el nostre entorn.

Remarca l'especial atenció que hem de tenir en el disseny, construcció i composició del nostre lloc de descans. Ja que és el lloc on passem més hores de forma estàtica i on el nostre cos abaixa les defenses alhora que recarrega la seva bateria.

Mike Reynolds

Arquitecte americà. És un reinventor de l'arquitectura, ja que fa servir principalment materials reutilitzats en les seves obres. Pneumàtics, llaunes, ampolles, runa... són els seus principals materials de treball i amb els quals es capaç de crear el 80% d'una construcció.

Amb ells, no només conforma les estructures, sinó que a més, genera sistemes passius de bioclimatisme, aptes inclús en els entorns amb clima extrem, com el desert d'Arizona, als EE.UU, on va iniciar la seva obra.

Aquest tipus de construcció ha esdevingut un precedent pel que fa la arquitectura social i de baixos recursos, especialment en la reconstrucció en llocs on han aïgut catastrofes naturals i hi ha una gran complicació de recursos econòmics i logístics.

D'aquesta manera i gracies a la pel·lícula "**Garbage Warrior**" basada en la seva trajectòria, ha pogut permetre que en entorns de molta precarietat s'hagin creat espais amb el sistema constructiu que ha creat, denominat **earthship**.

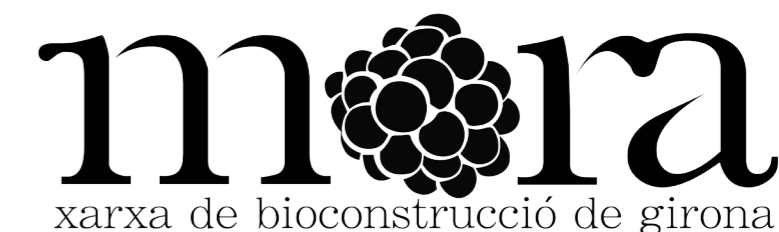
Gernot Minke

Arquitecte alemany. També dedica part de la seva carrera professional a l'investigació de materials i tècniques constructives i la seva eficiència.

Es considera el pare de la bioconstrucció, i la seva àmplia obra abarca la majoria d'àmbits de les construccions saludables, com la construcció amb terra, amb palla i vivendes de baix cost. Va ser un dels pares de les cobertes i façanes verdes.

Ha impartit classes a diferents universitats i conduït centenars de cursos.

La seva actitud entranyable i propera l'ha convertit en un referent mediàtic envers aquests temes, fent-los un lloc a les aules universitàries.

Mora, xarxa de bioconstrucció de Girona

Mora es una xarxa de professionals del món de la bioconstrucció. La seva fundació és molt recent i està en fase d'expansió.

La formen professionals bioconstructors de molts àmbits, cobrint així totes les necessitats que es poden donar en el desenvolupament d'una construcció.

Des del disseny, la gestió tècnica, la formació o la construcció en sí, fins la gestió de residus, la captació d'energia renovable, i l'eficiència energètica.

Té la finalitat de professionalitzar i ser una eina per a poder treballar en xarxa.

Un dels objectius a llarg termini és la de crear un segell per denominar i categoritzar les obres en funció del seu grau de sostenibilitat.

A més vol crear un registre on es puguin documentar totes les obres. D'aquesta manera es podrà fer un seguiment dels materials i sistemes constructius emprats, i així diagnosticar, estandaritzar i regular els seus usos i propietats. Amb la finalitat d'incidir en la normativa actual, que ara per ara no facilita aquest tipus de pràctica.

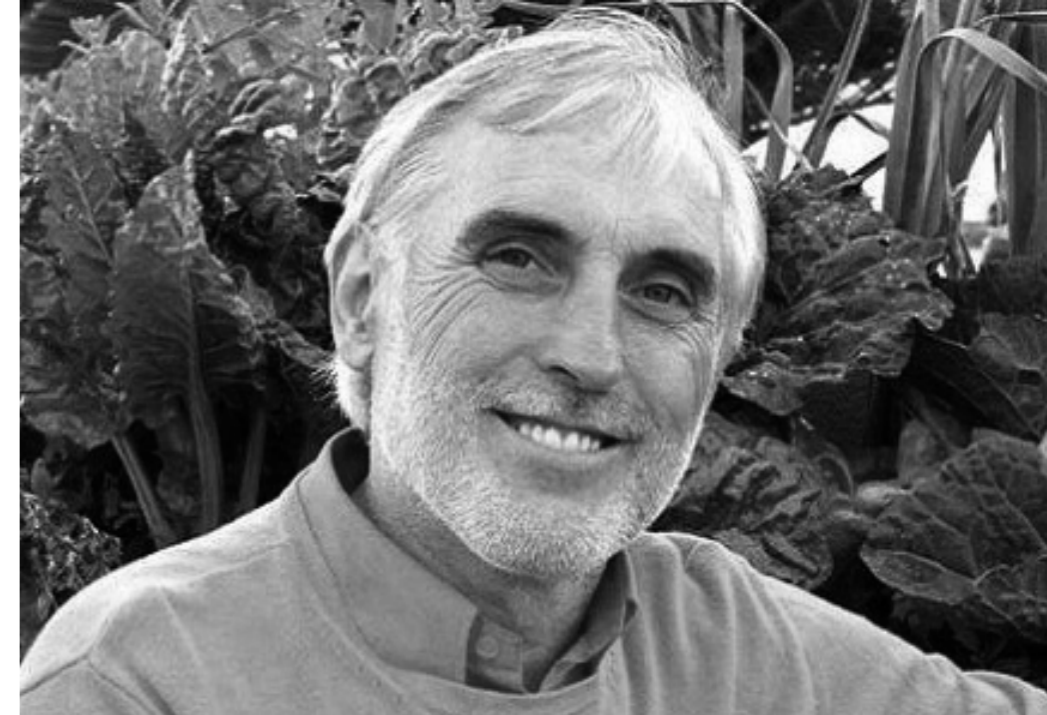
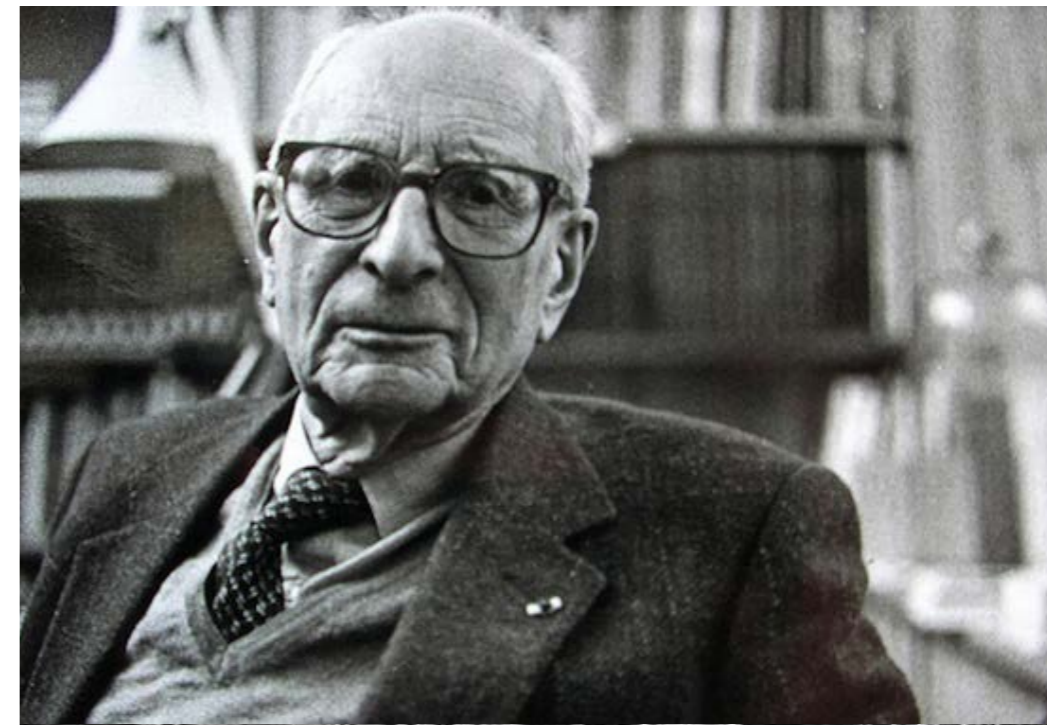
Richar Grever
pedagog

Thomas Rippel
Expert en gestió ramadera sostenible

Jeremy Rifkin
Economista

Claude Levi-Strauss
Antropòleg

Ester Vivas
Investigadora sobre el sistema agroalimentari

Mariano Bueno
Horticultor Ecològic

Marc Palahí
Gestor Forestal

Un bon disseny, no només es basa en simple arquitectura, sinó que ha d'anar mes enllà.

Un equip multidisciplinar és la millor garantia d'èxit, ja que pot arribar a assolir uns objectius més amplis i ambiciosos que els que un arquitecte, professional en el disseny d'espais, pot arribar a assolir.

Per tant, formar un equip amb altres professionals com biòlegs, antropòlegs, economistes, pedagogs, pot oferir un caire mes ecològic, humà, pròsper i educatiu als nostres projectes.

Aixó es una feina afegida, i necessita d'un sistema de treball més complex i que pot comportar renunciar a descissions, que potser, des del punt de vista de l'arquitectura actual poden semblar imprescindibles.

Però al cap i a la fi, les construccions, són elements que han de perdurar en el temps, que tenen un usos concrets o variants, però que sobre tot han de servir per el seu ús i per les persones que en ell interactuen.

HF

Housing First

=

+

Housing First supports people who are homeless and living with mental illness by combining the immediate provision of permanent housing with wraparound supports.

HOUSING FIRST (EUA, Canadà, Europa...)

El *Housing First* és una manera de fer amb persones que viuen al carrer i que aposta pel fet de tenir una llar digna, individual i permanent en el temps, donant sempre suport a la persona.

La idea va sorgir ara fa dues dècades als Estats Units, de la mà de l'organització *Pathways to Housing*. Des d'aleshores, aquesta entitat ha allotjat 3.000 persones sense sostre i amb malaltia mental en diverses ciutats nord-americanes i quantifica l'èxit del 90%. Es tracta de "proporcionar la dignitat d'una llar i amb molta menys despesa econòmica", expliquen. Segons dades de l'any 2012, el cost d'una nit en un pis de *Housing First* era de 57 dòlars, mentre que passar la nit a un alberg costava 77 dòlars, a la presó 232 dòlars, i a l'hospital fins a 1.200 dòlars.

Pathways to Housing va ser la primera entitat en posar en marxa el sistema 'Primer l'habitatge', però després l'han adoptat altres organitzacions i governs. És el cas del Canadà, on el govern del país, a través de la Comissió nacional de Salut Mental, lidera el projecte "*Here At Home*" des del 2008.

A la Unió Europea l'arribada del model *Housing First* és més recent. En els darrers dos anys, la Comissió Europea ha impulsat diferents proves pilot a cinc ciutats europees: Amsterdam, Budapest, Copenhagen, Glasgow i Lisboa.

Característiques del *housing first*:

– La persona sense llar passa directament del carrer a un habitatge individual, permanent, digne i adequat a les seves necessitats.

– Es dona suport a la persona que el necessita (en qüestions mèdiques, domèstiques, etc) a través d'un equip horitzontal format per voluntaris, treballadors i educadors socials, personal sanitari... i sobretot persones que també han viscut al carrer.

– S'adreça a totes les persones que viuen al carrer i especialment a aquelles que fa temps que hi viuen i que pateixen una malaltia mental i/o addiccions.

– Implica tres condicions per a la persona: aportar el 30% dels seus ingressos en concepte de lloguer, mantenir bones relacions amb els veïns, i acceptar que una vegada a la setmana la visiti qualsevol persona de l'equip de suport.

HOMELESSNESS,
A **LOCAL**
PHENOMENON...

...WITH A **EUROPEAN**
DIMENSION

KEY STEPS TO CONNECT COMMUNITIES TO EUROPE

18-19-20 JUNE 2015
PARIS, FRANCE

FEANTSA (Federació Europea d'Organitzacions Nacionals que treballen amb les persones sense llar)

Es va establir el 1989 com una organització no governamental europea per prevenir i alleujar la pobresa i l'exclusió social de les persones amenaçades per la manca d'habitatge o que viuen al carrer. És l'única xarxa europea important que se centra exclusivament en la manca d'habitatge.

Actualment compta amb més de 130 organitzacions membres, que treballen en prop de 30 països europeus, entre ells 28 Estats de la UE. La majoria dels membres de FEANTSA són organitzacions nacionals o regionals que agrupen els proveïdors de serveis de suport a persones sense llar amb una àmplia gamma de serveis, inclòs l'habitatge, la salut, l'ocupació i el suport social. Sovint treballen en estreta cooperació amb les autoritats públiques, els proveïdors d'habitatges socials i altres actors rellevants.

Treballa en estreta col·laboració amb les institucions de la UE, i té estatus consultiu en el Consell d'Europa i les Nacions Unides. Compta amb el suport financer de la Comissió Europea.

El seu objectiu es acabar amb el sensellarisme i que Europa destini més diners per la prevenció. Segons Feantsa a Europa, 410.000 persones viuen al carrer i més de 30 milions tenen problemes amb l'habitatge.

FEANTSA es compromet a:

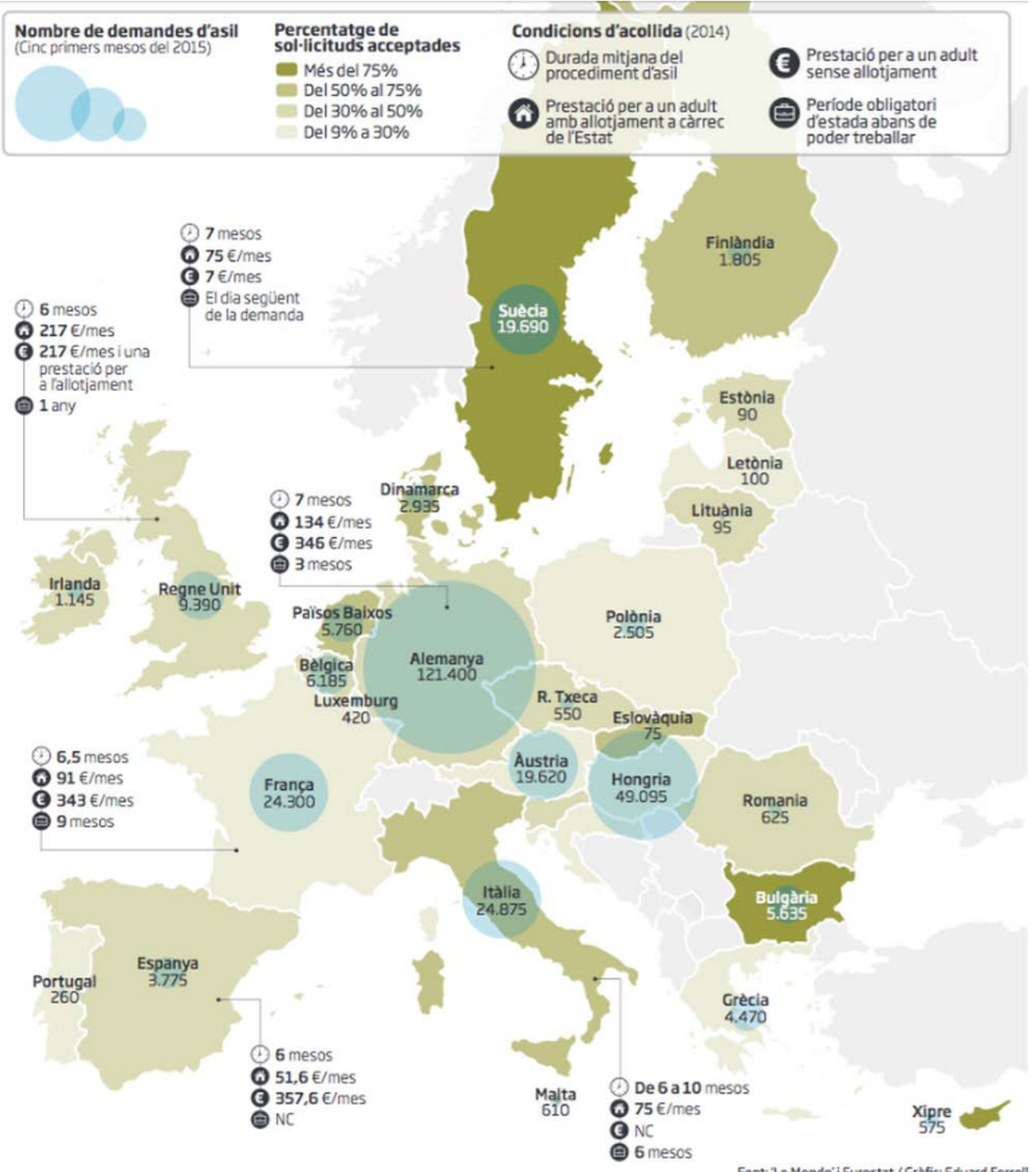
Entaular un diàleg constant amb les institucions europees i els governs nacionals i regionals per promoure el desenvolupament i l'aplicació de mesures eficaces per lluitar contra la manca

d'habitatge.

La realització i difusió de la investigació i recopilació de dades per a promoure una millor comprensió de la naturalesa, l'abast, les causes i solucions a la manca d'habitatge.

Promoure i facilitar l'intercanvi d'informació, experiències i bones pràctiques entre les organitzacions membres de FEANTSA i les parts interessades pertinents per tal de millorar les polítiques i pràctiques que tracten el desemparament.

L'augment de la consciència pública sobre la complexitat de la manca d'habitatge i la naturalesa multidimensional dels problemes que enfronten les persones sense llar.

CRISI DELS REFUGIATS(Europa)

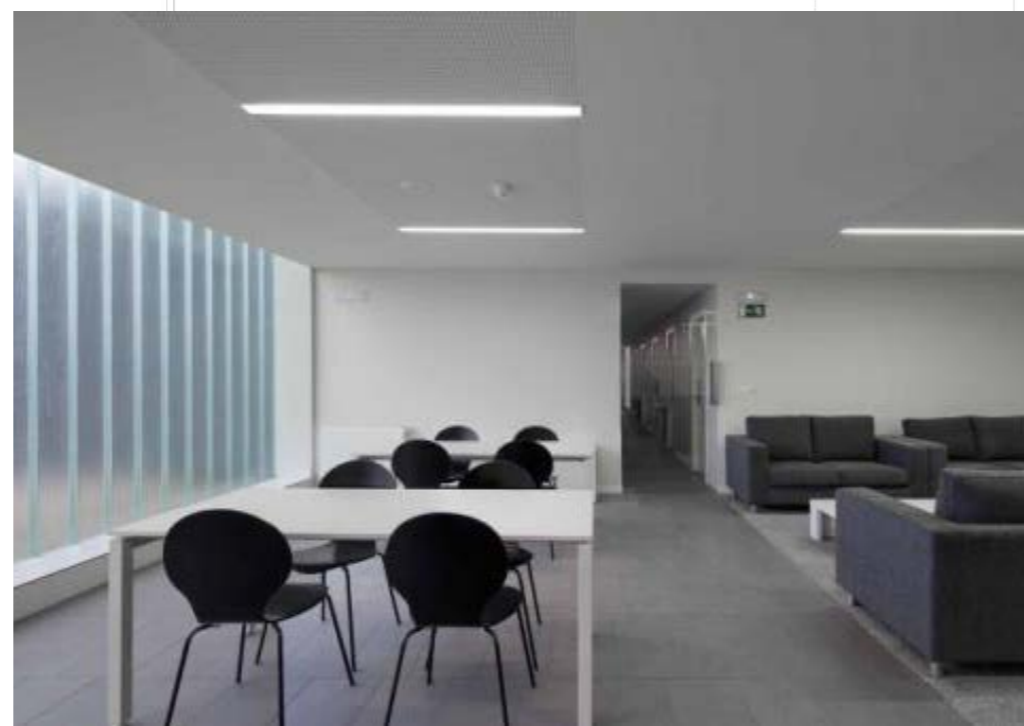
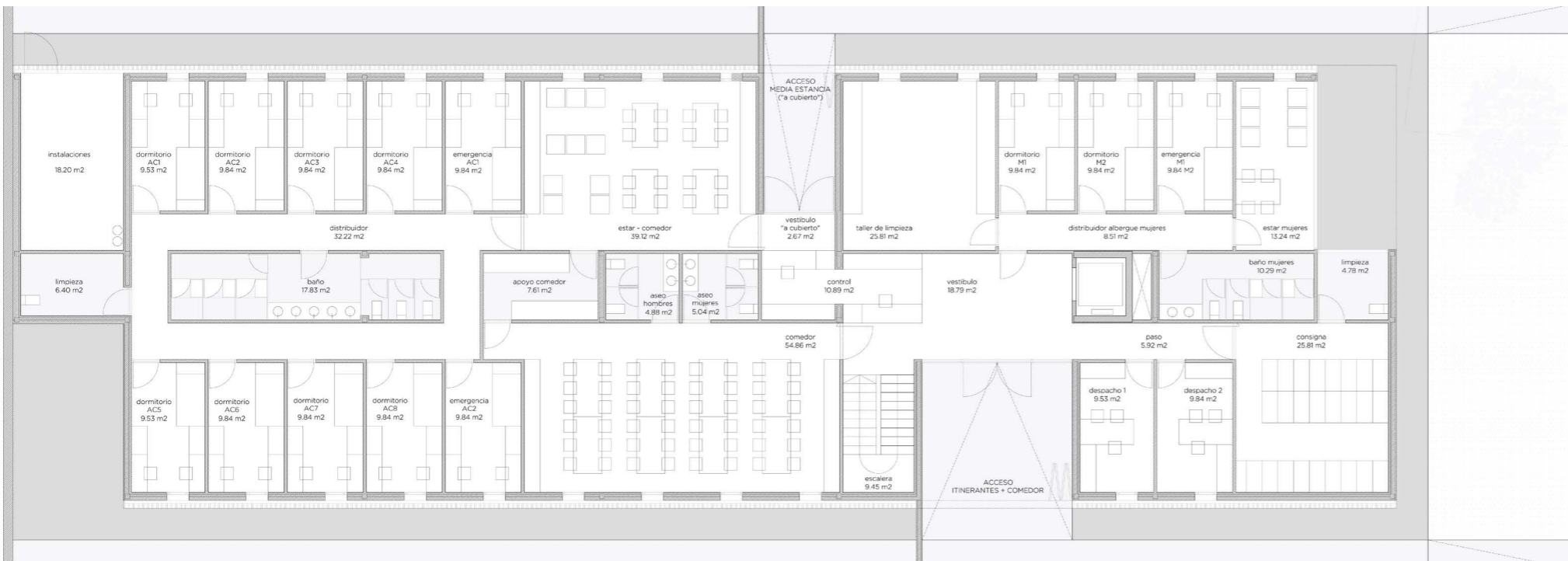
Pel que fa a l'atenció dels refugiats de l'estat espanyol, es realitza a través de la Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat (CEAR). Aquesta realitza programes d'acollida definits per un conjunt d'actuacions dirigides a potenciar el benestar, autonomia i dignitat de qui és acollit.

El CEAR disposa de 4 Centres d'Acollida de Refugiats (CAR) a Getafe, Cullera, Màlaga i Las Palmas de Gran Canaria.

Aquests Centres ofereixen els següents serveis:

- Allotjament i manutenció
- Informació i assessorament sobre la seva nova situació
- Orientació per la seva incorporació al sistema educatiu, sanitari i social
- Atenció psicològica i atenció social especialitzada
- Informació de cursos per aprendre l'idioma i d'habilitats socials bàsiques
- Orientació i intermediació per la formació professional i la inserció laboral
- Activitats ocupacionals i d'oci i temps lliure
- Activitats de sensibilització dirigides a la societat d'acollida

La durada màxima en el Centre serà de 6 MESOS. Excepcionalment i per raons de justificada necessitat, la direcció del centre, a proposta de l'equip tècnic, podrà autoritzar la pròrroga de l'estància.

CENTRE MUNICIPAL D'ACOLLIDA PER PERSONES SENSE LLAR (Aj. Pamplona i Fundació Xilema)

És un edifici que inclou un alberg dirigit a persones sense habitatge que estan de pas a la ciutat, hi ha servei de menjador i uns tallers ocupacionals. A més a més, hi ha espai per al programa "A Cubierto" que acull, en estàncies de durades mitges, a empadronats a Pamplona en situació d'exclusió social. També s'hi ubiquen els despatxos dels educadors que realitzen atenció en el carrer.

Aquest equipament està destinat a usuaris de 18 a 65 anys amb situació d'exclusió social i el seu objectiu es oferir-los un lloc on a més de pernoctar, puguin trobar acompanyament, escolta i ajuda.

L'edifici té una capacitat per a 34 persones (30 homes i 4 dones) en la zona d'alberg separades per sexes; un menjador per a 50 persones i 20 persones més per al programa "A Cubierto".

En un futur, anexe a aquets edifici, s'aixecarà un centre ocupacional, que serà utilitzat per les persones que es trobin en l'alberg. El que si que incorpora l'equipament, és un taller on podran treballar 24 persones, ubicat al mòdul d'homes i una bugaderia al mòdul de dones.

El programa "A Cubierto", es un servei concertat entre l'Ajuntament i la Fundació Xilema que consta de:

Atenció a persones sense llar en situació d'itinerància (Max. 3 dies d'estada a l'any)

Atenció a persones sense llar empadronades a Pamplona (Max. 6 mesos d'estada)

Atenció en situació d'Onades de fred.

CENTRE D'ACOLLIDA I INSERCIÓ PER PERSONES SENSE LLAR (Aj. Alacant i fundación salud y comunidad)

És un centre de titularitat municipal i gestionat per la Fundació Salut y Comunitat que està dirigit a l'atenció i intervenció psicosocial de la població sense llar del municipi d'Alacant.

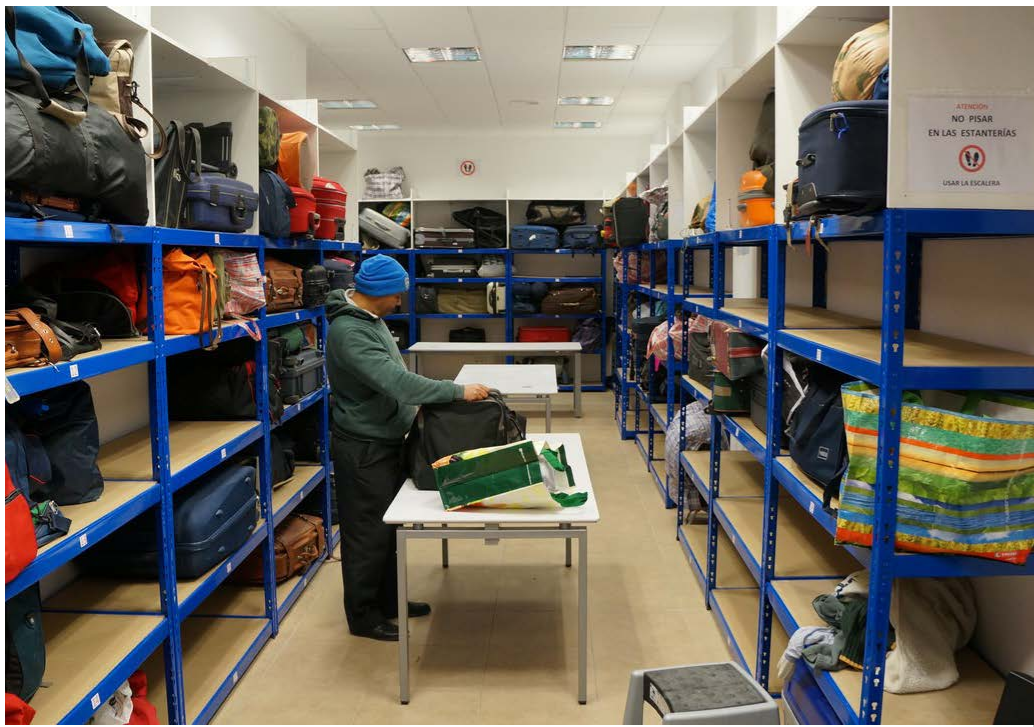
Aquesta intervenció es porta a terme a través de quatre programes:

Acollida
Inserció
Emergència
Urgència social

A més a més també s'ofereixen els serveis a no residencials de:

Menjador
Centre de dia
Dutxes
Roba
Consigna
Equip de carrer

En el centre tracten anualment a més de 150 persones en programes de llarga estància, on es treballen les capacitats per buscar feina, l'accés a cursos de formació i reciclatge professional, la tramitació d'ajudes econòmiques i l'accés a recursos residencials específics.

CENTRE DE DIA PER PERSONES SENSE
LLAR SAN BLAS (Asociación para la asisten-
cia a personas sin techo en Aragón)

És un centre a on les persones “sense sostre” puguin deixar les seves pertinències personals i disposar d’un lloc de trobada que faciliti la convivència, l’acollida i les relacions humanes. L’últim any van tenir 526 usuaris.

S’ofereixen els serveis complementaris al menjador social de berenar-sopar, d’esmorzar i una estada de 6 hores al dia. A més a més es fa entrega de material de pernoctació, maletes, motxilles, roba d’abric, productes d’higiene personal, servei de dutxa, servei de bugaderia, bústia de correu, recàrrega de telèfons, gestió d’habitacions econòmiques per qui aconsegueix un petit ingrés...

Apart d’atendre les necessitats bàsiques, també realitzen serveis de psicologia, assessorament sobre recursos socials, acompanyament a gestions, derivació a cursos de formació, classes bàsiques de castellà, suport a la cerca de treball...

LLAR PERE BARNÉS (Fundació Arrels i Xarxa
d'atenció a persones sense llar de Barcelona)

La Llar Pere Barnés és un programa innovador de la fundació Arrels que neix el 2007 per donar resposta a la manca de recursos residencials de mitja i llarga estada per a persones sense llar afectades físicament i anímicament pel fet d'haver viscut al carrer.

En aquesta llar s'ofereix atenció personalitzada i integral d'allotjament i alimentació a 33 persones que han viscut al carrer durant molt temps i tenen problemes de salut mental i físics. L'objectiu és dignificar la seva vida i estabilitzar la seva situació incentivant la socialització de la persona i potenciant habilitats personals perquè, a poc a poc, guanyin confiança i independència.

Es tracta d'un recurs únic a Catalunya ja que es caracteritza per ser de baixa exigència a nivell de normativa; les persones residents han de respectar unes directrius mínimes però, per exemple, deixar la beguda no és un requisit per poder tenir una plaça, com sí que succeeix en la majoria de centres. Això sí, es procura establir uns horaris mínims per tal de generar i recuperar una rutina diària.

Tant a la Llar, com al conjunt d'Arrels, el paper de l'equip de voluntariat és bàsic; actualment hi ha 48 persones que compleixen múltiples funcions.

Els voluntaris de consergeria que controlen l'entrada i la sortida i atenen qualsevol persona que ho necessiti, està oberta les 24 hores del dia. Els voluntaris de matí serveixen l'esmorzar i ajuden amb qualsevol cosa que calgui i els de la tarda participen en les diverses activitats que s'organitzen juntament amb els residents.

Els voluntaris de bugaderia s'encarreguen de tot allò relacionat amb la neteja i organització de la roba, els voluntaris de menjador s'encarreguen de servir els àpats principals com el dinar i el sopar i, finalment, hi ha voluntaris que són metges i que també presten els seus serveis.

PROJECTE PATI
Pisos d'Acolliment Temporal per a la Inclusió

El Projecte PATI ofereix allotjament en pisos compartits a famílies en situació d'especial vulnerabilitat.

Es prioritza l'atenció a les dones soles, amb fills o filles menors de 16 anys. Aquestes no compten amb un sistema familiar que les recolzi i per tant tenen una situació d'exclusió social molt potent, que arriba a l'extrem de no tenir vivenda.

El perfil habitual de les participants al projecte és el de dones soles, sense o amb càrregues familiars, que es troben en una situació de precarietat socioeconòmica extrema, i que han esgotat tots els seus recursos, tant econòmics com socials. No hi poden accedir les que es troben amb problemes d'estabilitat emocional i/o greus trastorns psíquics, en situació de crisi a causa de la violència de gènere o amb problemes de drogaddicció.

Els objectius generals del projecte són:

1. Proporcionar allotjament temporal que permeti a les persones participants salvar la situació de risc d'exclusió per manca d'habitatge
2. Oferir eines, estratègies i acompanyament per a la inserció social i laboral de les persones participants al projecte
3. Reforçar l'estabilitat de les famílies, especialment les monoparentals, atenent les necessitats bàsiques i emocionals dels menors i proporcionant-los seguretat
4. Implicar la comunitat mitjançant la incorporació de persones voluntàries al projecte

Actualment, compta amb set pisos (4 a Girona, 2 a Salt i 1 a

Figueres), de dues, tres o quatre habitacions, amb capacitat per a acollir dues o tres unitats familiars cadascun. Per tant, en aquests moments, el Projecte PATI pot acollir simultàniament unes 19 unitats familiars.

LA SOPA (Centre d'acollida i Serveis Socials)

El Centre d'Acolliment "La Sopa" és un centre d'atenció social per a persones sense llar en situació d'exclusió social. Les seves funcions principals són la protecció i la creació de les condicions bàsiques per iniciar un procés de recuperació.

Es treballa amb la premissa de que l'ús periòdic i/o regular de serveis facilita la creació de vincles més o menys estables amb iguals i amb professionals en un espai socialitzador. Aquest vincle permetrà a les persones ateses fiançar, de manera progressiva, nous compromisos, primer en l'ús de serveis i, després, en la seva pròpia recuperació personal.

Els usuaris poden comprometre's amb el centre a partir d'aquestes 4 activitats:

- La intervenció en medi obert, o treball de carrer
- Serveis bàsics puntuals: Higiene personal, menjador social i bugaderia
- Serveis bàsics: Centre de Dia i allotjament nocturn
- Serveis de recuperació: Centre residencial i pisos d'inclusió

Escola Taller

És una escola taller dedicada a formar jardiniers i paletes de Salt. Un total de 16 alumnes treballadors participen en el programa, que té una durada de 2 anys. Els dos mòduls que s'hi imparteixen son el de jardineria i el de paleta enrajolador.

El seu Objectiu es:

- Oferir una sortida laboral a joves amb baixos nivells formatius d'entre 16 i 24 anys i en situació d'atur.

Casal dels Infants
acció social als barris

CASAL OBERT SALT (Casal dels Infants)

Aquest projecte consisteix en un servei de tarda que funciona de 17:00h a 19:30h en que s'acompanya als infants i les seves famílies a obtenir actituds motivadores davant el circuit educatiu formal així com adquirir hàbits i valors socials.

Està dirigida a infants de 6 a 12 anys i les seves famílies en situacions de vulnerabilitat social.

Els seus objectius són:

- Potenciar el desenvolupament dels infants partint de la seva realitat personal, escolar i social.
- Promoure l'assistència regular dels infants a l'escola, fomentant actituds positives davant els aprenentatges.
- Recolzar les famílies en el seu procés de superació de situacions adverses i/o de risc d'exclusió social.

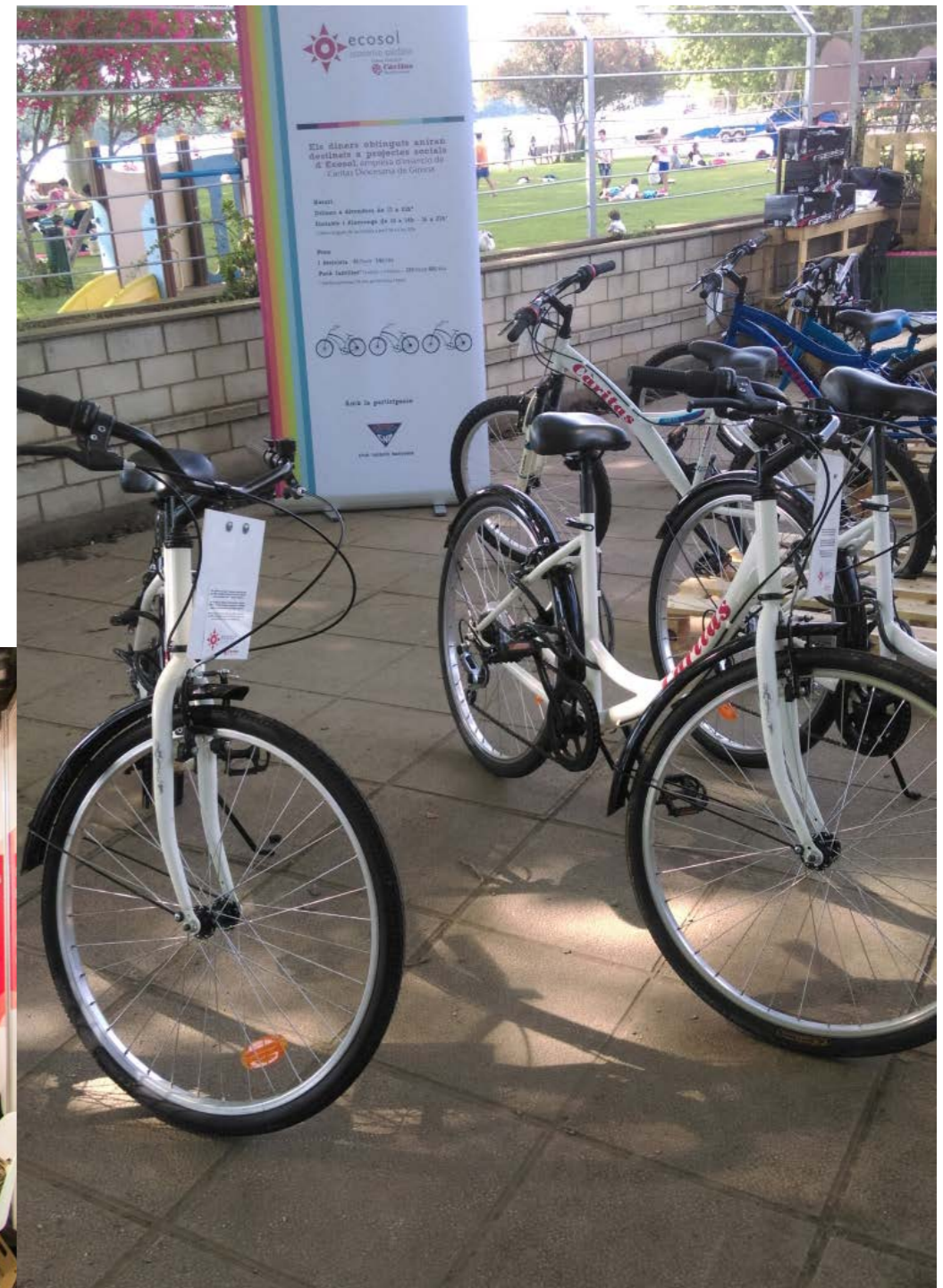
HORT COMUNITARI (La casa d'oficis de Salt i

És una zona d'hort en un interior d'illa de Salt, on es treballa amb nois i noies de 16 a 25 anys per dotar-los, al llarg de dotze mesos, de formació en un ofici alhora que aprenen, treballen i guanyen un sou.

En aquest projecte hi intervenen la Casa dels Oficis i el Casal dels infants.

D'una banda, els alumnes de la Casa d'Oficis aprenen a preparar la terra per als cultius seguint diferents tècniques, a provar diferents estils de rec, i també a saber quines plantes es poden cultivar juntes o si convé separar-les... rebent per tant, una formació teòrica i pràctica. Es tracta, en resum, d'un acompanyament en la transició d'aquests joves del món de l'educació al món laboral.

Per part del Casal dels Infants es porta a terme un programa per dinamitzar les comunitats a fi d'implicar els veïns en la cura d'aquest espai urbà comú regenerat, i millorar també la relació entre ells

ECOSOL (Economia Solidària, Empresa d'Inserció, SLU)

És l'empresa d'inserció de Càritas Diocesana de Girona, posada en funcionament l'any 2006.

Són llocs de treball per a persones en risc o en situació d'exclusió social que treballen a ECOSOL entre sis mesos i tres anys per preparar-se per la incorporació a l'empresa ordinària.

El seu objectiu és facilitar la inserció laboral de persones que es troben en situació de vulnerabilitat social i laboral des d'una empresa econòmicament rendible, en la qual es mantenen criteris de qualitat en la prestació de serveis i la gestió, contribuint així al desenvolupament sostenible, econòmic i social.

Ecosol disposa de 45 llocs de treball en inserció on més de 80 persones hi realitzen itinerari amb contracte d'inserció cada any.

Es treballa en 4 línies d'activitat :

- 1.- Muntatge de bicicletes amb 2 cadenes de Muntatge Industrial
- 2.- Activitat de neteja de grafitis i neteges d'alçada
- 3.- Encarregat/da de caixa i mosso de magatzem als centres de distribució d'aliments
- 4.- Recollida de roba en conveni amb Roba Amiga

Definició de l'intervenció

Per tots els motius exposats i per les conclusions extretes després d'una àmplia anàlisi de la situació de moltes persones a Griona i Salt (especialment a Salt). A continuació presentem un projecte arquitectònic que vol donar resposta a aquestes necessitats.

És un projecte pensat per oferir alternatives, no només a les persones que per diferents motius s'han quedat sense llar, sinó de la manera en com les podem reinserir en la societat i en el món laboral.

Oferir un sostre i una ocupació, es considera la finalitat màxima d'aquesta intervenció.

És un projecte en un espai de grans dimensions, per tal que pugui assolir tots aquests reptes.

Es un disseny que treballa una nova manera de viure, una manera cooperativa on tothom és benvingut, té cabuda, és útil i necessari.

La idea es poder oferir una infraestructura, que permeti als usuaris cobrir les seves necessitats bàsiques, però no de manera gratuïta, sinó amb el seu esforç i treball.

A través d'entitats socials se seleccionaran les persones o famílies amb els casos més greus d'exclusió social i se'ls oferirà la possibilitat de formar part d'aquesta iniciativa d'autogestió.

El programa esta conformat per dos intervencions principals:

Bloc d'habitatges per a persones sense llar:

On residiran aquestes persones. Aquest bloc acollirà també totes les infraestructures de gestió social per el desenvolupament d'aquest, així com d'acompanyament, de cura de la gent gran, servei de guarderia i totes les instal·lacions per un nivell de vida digne i serà el centre aglutinador de l'activitat interna de la comunitat.

Aquest edifici és en l'actualitat, un "cadàver immobiliari", que va sorgir del pla parcial de Mas Masó, una estructura de formigó (pilars i forjats) que es va abandonar en el moment que va quedar aturat aquest projecte (2010).

Centre social de formació i creativitat:

Aquesta intervenció s'emplaça en els tres solars contigus al edifici i és basa en tres equipaments: un social, un de formació i un de creativitat. Aquí es donaran totes les eines de reinserció laboral, així com la d'establir un centre social obert a tothom dins la ciutat.

Aquests tres equipaments es relacionen entre sí i amb el bloc de vivendes mitjançant un projecte d'urbanització i paisatgístic que els aglutina. Aquest espai està compost per diferents sectors; els horts i un parc central.

Tota la intervenció pretén consolidar el teixit urbà unint les parts consolidades que queden disseminades de la projecció del pla parcial inicial.

La intervenció es centra en aquest emplaçament, però proposa una organització de la resta del sector, amb la finalitat d'acabar de consolidar tots els espais en desús i per oferir més possibilitats laborals als usuaris.

D'aquesta manera tot el llenguatge del nou pla parcial, té uniformitat i esdevé característic i singular.

La frontera entre Girona i Salt

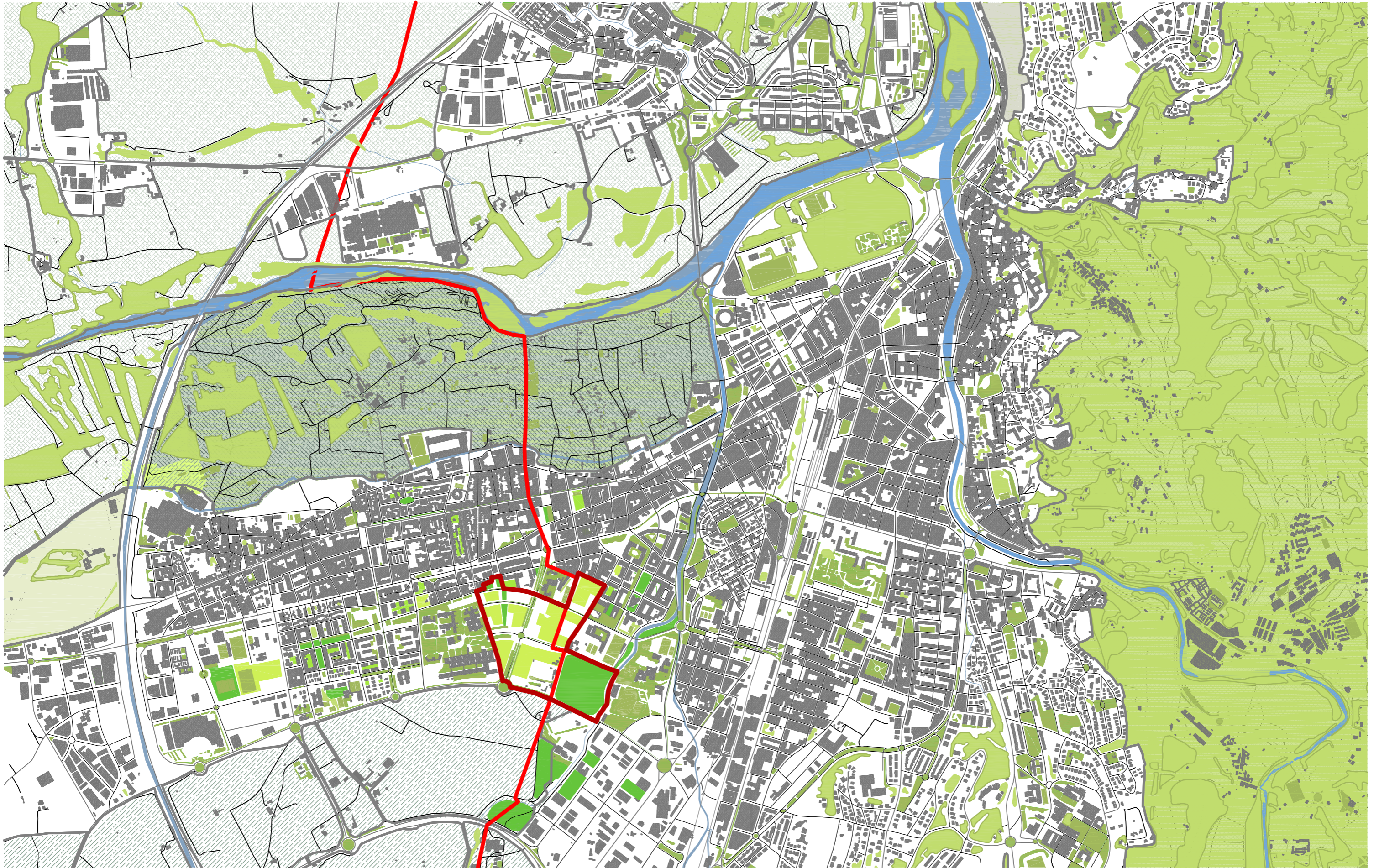
El pla parcial de Mas Masó, s'emplaça exactament en la frontera entre Girona i Salt, per la part sud de la carretera d'Olot.

Això dóna valor afegit al projecte, ja que ofereix la possibilitat de treballar l'unió entre aquestes dues ciutats i generar un programa que interactui amb ambdues parts.

La creació d'aquest espai comú, ha de provocar una vinculació directa que elimini de manera perceptible les diferències que aquests dos termes poden tenir actualment.

A la resta de la frontera, aquesta està ben marcada per un carrer que la segueix, i que a una banda és Girona i a l'altra és Salt.

Tot i que la tipologia edificatòria no és excessivament diferenciada, sí que és veritat que no hi ha cap terme comú que els uneixi, tenint cadascú el seu limit conjuntament amb el limit d'un barri, sense cap pla comú

Objecte principal d'estudi: Salt

Degut a la complexitat de la Vila de Salt, i per restringir el nostre àmbit d'estudi, després de comparar diverses dades:

- creixement demogràfic
- moviments migratoris
- pobresa
- persones amb risc d'exclusió social
- atur
- persones sense llar
- solars en desús
- habitatges buits
- espais construïbles

es va constatar que la problemàtica sotmesa a estudi era molt més qualitativa a la ciutat de Salt. Per tant ens varem centrar en aquesta ciutat per aprofundir en l'anàlisi i així treballar sobre una estadística més divergent, complexa i extrema. Salt és un municipi amb grans trest característics ja que és la ciutat catalana amb l'index de diversitat migratoria més elevat.

Aquesta barreja cultural, sobrevinguda especialment en els ultims 20 anys, ha generat unes polítiques de gestió concretes i fins fa poc, molt restrictives.

Als anys '70 ja va ser un dels principals nuclis catalans en rebre les onades de treballadors del sud d'Espanya, ja que, era una de les ciutats industrials més importants, gràcies a les fàbriques de tèxtil que es trobaven a les vores del Ter.

Això va comportar un augment constructiu, que més endavant analitzarem amb més profunditat, que a la vegada i com a conseqüència, va comportar una desvalorització del sòl, ja que es va categoritzar Salt, com una ciutat d'emigrants.

Malauradament aquest rol, mai a acabat d'abandonar del tot la visió que es tenia de Salt des de fora de la ciutat.

D'aquí que als '90, el baix cost de l'habitatge fomentés l'arribada de nous nous, principalment aleshores, del nord d'Àfrica, i més tard d'arreu del món.

Per sort, els moviments socials, les associacions de veïns i les entitats ciutadanes, han treballat per netejar aquesta imatge, convertint aquesta ciutat en un nucli molt actiu i implicat en la seva vida diària. Tant es així, que va néixer una iniciativa: "Sóc de Salt i que!" que va generar un fort sentiment d'orgull per la ciutat, convertint-la avui dia, en una zona molt més tranquil·la, estable i compromesa.

S'ha admetre però, que els problemes de pobresa, desnonaments i atur, tenen un índex molt elevat. Per combatre aquestes situacions hi ha una forta implicació per part de les entitats.

Arran d'aquestes reflexions sorgeix aquest projecte. Volem oferir més possibilitats i una solució transversal a gran part de les problemàtiques que imperen en aquesta ciutat.

bari vell de Salt

LLEGENDA

- CREIXEMENT ANYS '50
- CREIXEMENT ANYS '70
- CREIXEMENT ANYS '90

fotografia d'arciu de la primera expansió de Salt als anys 1970

En aquesta anàlisi del creixement, queda constància dels períodes d'expansió per onades migratòries al que anteriorment feiem referència.

Primer de tot el barri vell de salt, on neix la ciutat amb una trama densa i irregular i la zona que està més en contacte amb l'indústria i la ciutat de Girona.

Més tard als '70 hi ha un fort creixement donat l'augment demogràfic.

I ja als noranta fins el dia d'avui les noves construccions que acaben d'omplir els buits que quedaven i defineixen els límits de la ciutat, a excepció de la zona de Mas Masó.

PROJETE
_salt
creixement

LLEGENDA

CAMP	
BOSC	
VERD PÚBLIC	
VERD PRIVAT	
VERD URBANITZACIÓ	
AIGUA	

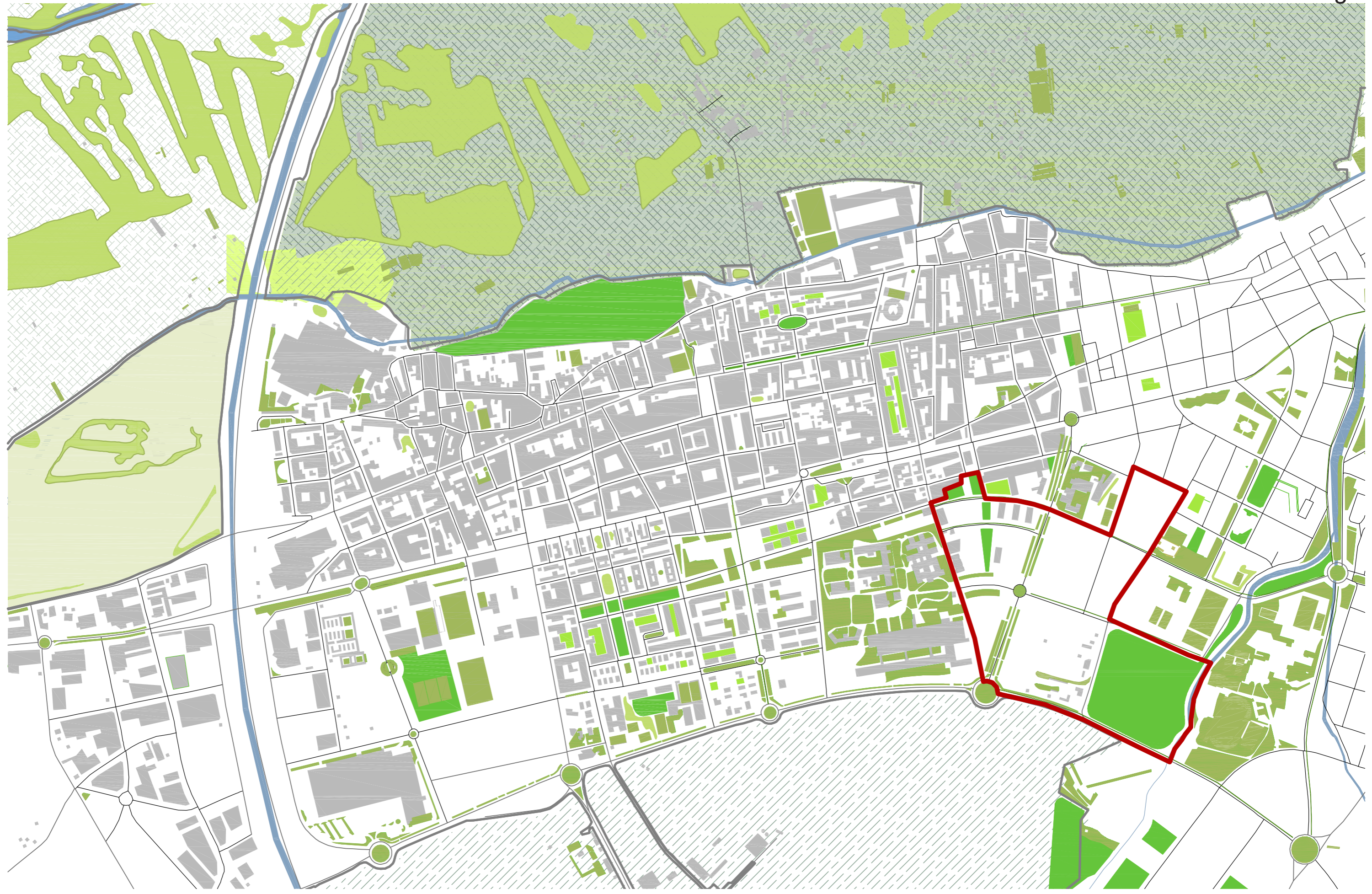
Salt és una ciutat amb una trama urbana molt densa i amb molt pocs espais públics oberts a l'aire lliure, els quals disposen de poca zona verda.

D'altra banda, tot el seu perímetre està envoltat de naturalesa de diferents tipologies.

Una zona més natural a la part nord, i una altra molt definida de camps de cultiu al oest i el sud.

A l'est, limita amb la ciutat de Girona, on els dos teixits s'han unificat sense permetre identificar fàcilment el canvi d'un municipi a l'altre

PROJECTE
_salt
zones verdes/aigua

LLEGENDA

CULTURALS	
Factoria Coma-Cros	
Biblioteca lu Bohigas	
Arxiu Municipal	
Centre Arts Escèniques	
Ludoteca "Les Bernardes"	
Casa cultura "Les Bernardes"	
ENSENYAMENT	
Llar d'infants "El Barrufet"	
Escola bressol "El Carrilet"	
C.E.I.P. Montfalgars (GI)	
C.E.I.P. Mas Masó	
C.E.I.P. Silvestre Santaló	
C.E.I.P. El Veïnat	
C.E.I.P. La Farga	
C.E.I.P. Les Arrels	
I.E.S. Pompeu Fabra	
I.E.S. Vilagran	
I.E.S. Vallvera	
Escola Universitària Garbí	
Escola Universitària ERAM	
ESPORTIUS	
Unió esportiva Coma-Cros	
RELIGIOSOS	
Esglesia de Sant Jaume	
SALUT	
C.A.P. Salt	
Hospital Salt	
Hospital Psiquiàtric	
ADMINISTRACIÓ	
Ajuntament de Salt	
Mas Mota	
CEMENTIRI	
Santa Eugènia	

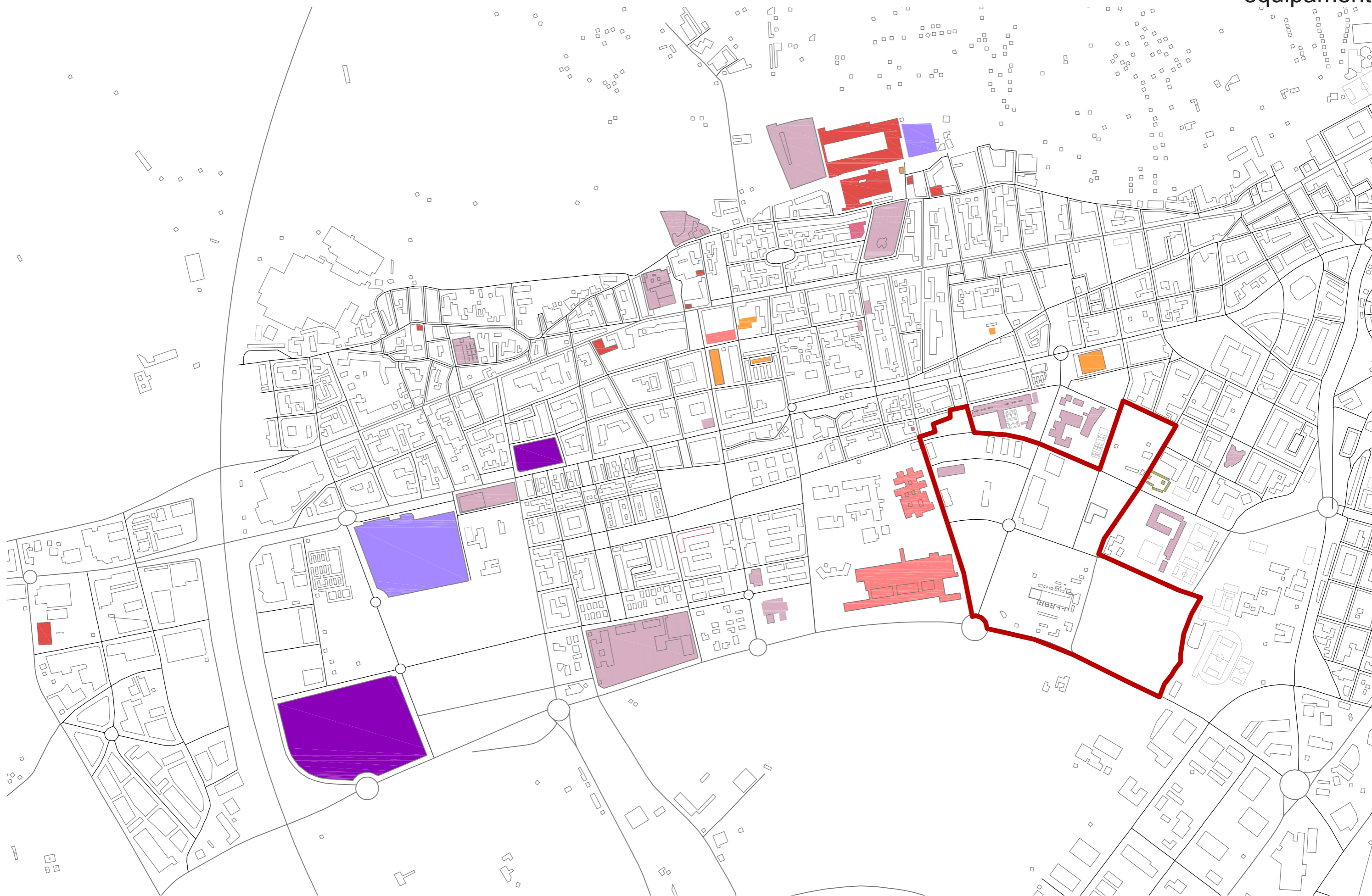
Per la densitat demogràfica i la previsió de creixement, Salt és una ciutat amb un gran nombre d'equipaments educatius de primer nivell. Una dècada enrere va patir un *babyboom*, cosa que va propiciar la creació d'aquests centres. Ara ens trobem amb una situació paradoxal, d'una banda hi ha una mancança d'Instituts, i d'altra els centres d'educació primària no cobreixen les plaçes.

Pel que fa els equipaments culturals com les biblioteques, no van acord amb la demanda de població, i d'altra banda els centres culturals d'àmbit pluridisciplinar tenen una major oferta que demanda.

Des de el punt de vista de la salut, disposa un gran hospital que arriba a ser complement del Josep Trueta de Girona.

escala: 1/7500

PROJETE
_salt
equipaments

L'emplaçament

El pla parcial Mas Masó, que més endavant definirem exactament amb dades, tenia la finalitat de consolidar l'últim espai urbà de la ciutat.

S'ha de dir que la situació geogràfica entre les dues ciutats, la excel·lent comunicació rodada, l'entorn vora els camps i el seguit d'equipaments que l'envolta, el converteixen en un emplaçament amb molt de valor i possibilitats.

Però una manca d'estudi de viabilitat, en funció de les necessitats de la ciutat, juntament amb la crisi econòmica va fer que no hagués la demanda necessària, quedant-se inclús, alguns edificis a mig construir.

2004

El pla parcial va ser aprovat al novembre de 2002. En aquell moment es van iniciar els tràmits de compra i gestió de totes les parcel·les que fins aleshores eren bàsicament camps de conreu.

També havia hagut un concurs de camp de futbol que van acabar desplaçant a una zona més periurbana.

Com es pot comprovar la central elèctrica, situada totalment al sud de l'emplaçament, ja estava en complet funcionament.

2005

De manera quasi sobtada s'inicien les obres de parcel·lació, i en pocs mesos ja s'havien posat totes les instal·lacions i urbanitzat els carrers principals

2008

En aquestes dates hi ha un salt important que és quan varen succeir la majoria de canvis, però no s'han trobat imatges que ho demostrin.

L'urbanització estava 100% acabada, i en tan sols 3 anys 5 dels edificis ja estaven completament acabats i amb les promocions en venda.

Les zones verdes públiques estan totalment acabades i amb tota la vegetació plantada.

2010

Fase de consolidació d'alguns dels edificis que estaven a mitges, les obres abaixen el seu ritme i durant un parell d'anys queden pràcticament aturades

2012

Algun edifici més aixeca la seva estructura, però es pot apreciar també com algunes de les obres començades s'han recollit. En aquest moment encara hi ha tres dels edificis que estan en peu que porten anys parats. Un d'ells concretament, estava totalment acabat però va ser embargat per la SAREB, setmanes abans de la seva posada a la venda, quedant així, acabat i per entrar a viure, per la resta dels temps

2014

Aquesta imatge es practica ment la mateixa d'avui dia i la que probablement perdurará en el temps. S'han acabat de construir dos edificis a la zona nord i inclús, s'ha creat un pàrquing públic, en el lloc on havien d'anar dos blocs d'habitatges mes, posant en evidència que ja no es construiran.

LLEGENDA

LIMIT PLA PARCIAL	—————
FRONTERA GIRONA /SALT	—————
HABITATGE	—————
EQUIPAMENT HOTELER	
EQUIPAMENT COMERCIAL	

El pla parcial

El seu objectiu, i continuant el ritme constructiu imperant, que ja s'estava donant en altres zones, era el de crear un altre nucli residencial, amb 34 edificis d'habitatges d'alta densitat, un centre comercial i un hotel relacionat directament amb l'hospital.

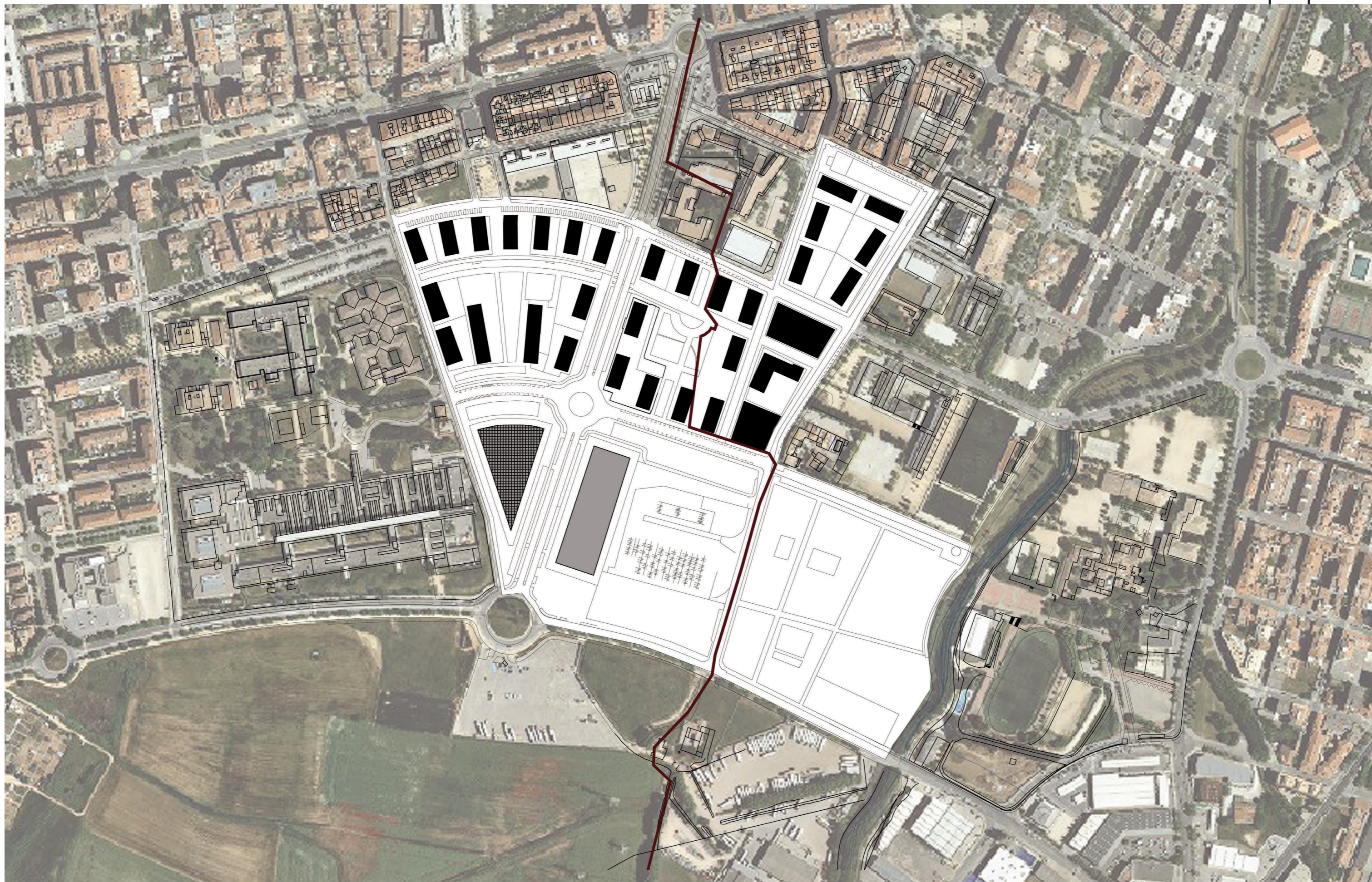
Seguint la normativa dels dos plans parcials (el de Girona i el de Salt) ofería una mitja de 37% de sòl públic, el qual quedava concentrat en la regió sud-est, amb un gran parc a les vores del riu Marroc.

Aquest riu ja estava parcialment urbanitzat amb un passeig fluvial, de poca intervenció, però que el revaloritzava.

El parc, va ser una de les poques coses que es van acabar d'aquest pla parcial, tot i que al estar situat en l'extrem més austral del conjunt, quedava poc assequible al transit peatonal, quedant així bastant abandonat i amb poc ús.

Iniciatives com crear una zona per mascotes i una zona de picnic, pretenien dinamitzar-lo, però sense gaire èxit, ja que la resta de solars abandonats oferien de manera no reglada la possibilitat de passejar lliurement els gossos.

PROJECTE
_mas masó
el pla parcial

LIMIT MAS MASÓ	
FRONTERA GIRONA/SALT	
EDIFICIS CONSTRUITS	
EDIFICIS PROJECTATS	
EDIFICIS BUITS	

Pla Parcial sector Mas Masó: 19,32ha

Salt: 12,19ha

Superfície pública: 60%
Superfície privada:40%
(10% habitatge social)

Densitat màxima 60 habitatges/ha = 731 hab

Previsió:

19 edificis d'habitatges
1 Centre comercial
1 Equipament hotelier

Realitat a dia d'avui:

6,5 acabats venuts
2,5 semi acabats i/o buits
1 estructura de formigó
9 solars buits

Girona: 7,12ha

Superfície pública: 65%
Superfície privada:35%
(10% habitatge social)

Densitat màxima 75 habitatges/ha = 547 hab

Previsió:

13 edificis d'habitatges

Realitat a dia d'avui:

3 acabats venuts
10 solars buits

Resultat:

Previsió inicial total:

32 edificis d'habitatges
1278 habitatges

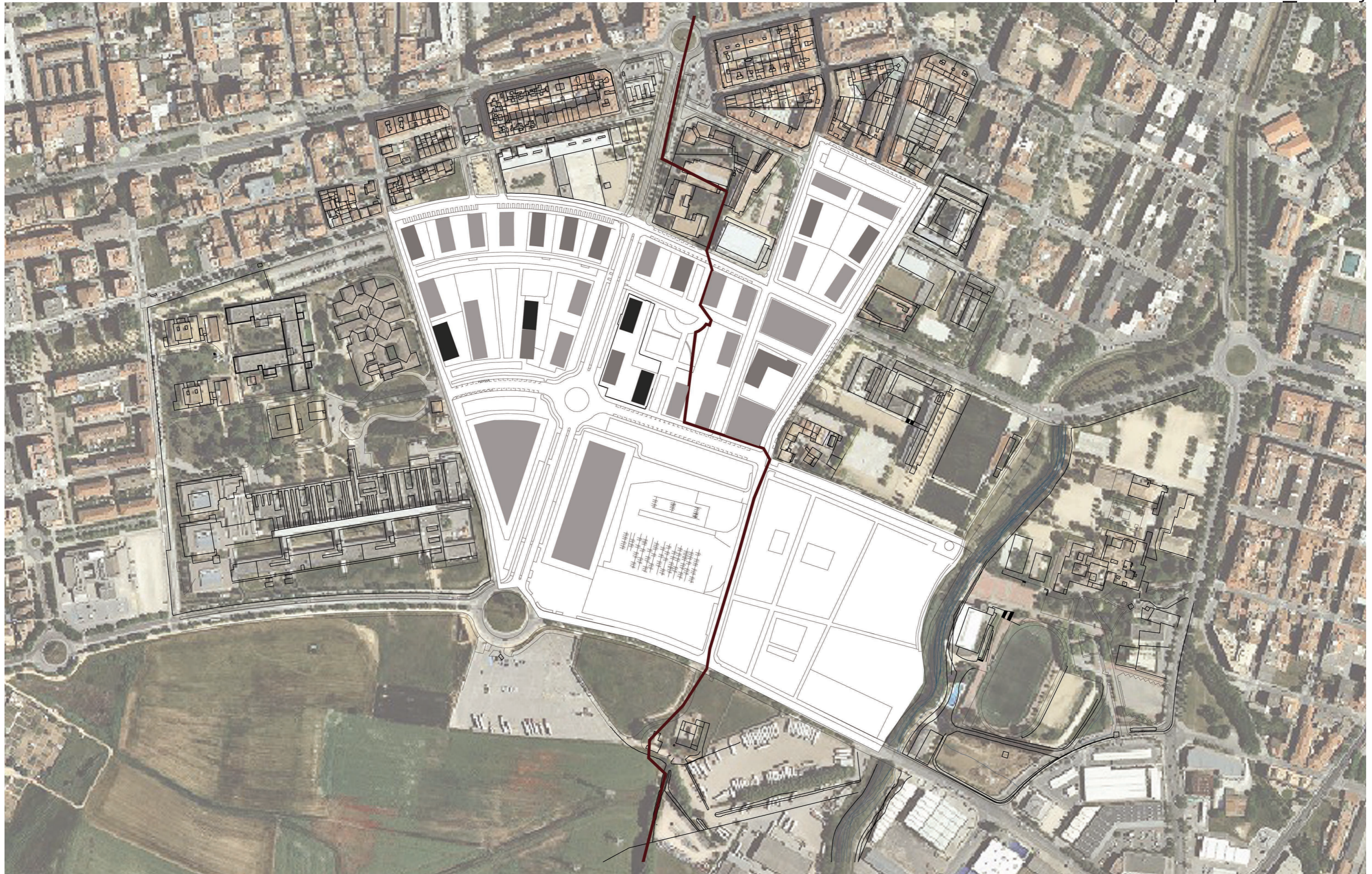
S'ha construït un 30% del projectat: Amb un total de 380 habitatges acabats.

D'aquests només s'ha venut un 35%.

Per tant, els habitatges habitats són: 133 habitatges

Això representa un 10'5% d'habitatges habitats, del total projectat.

PROJECTE
_mas masó
el pla parcial_balanc

L'estat actual

En aquesta imatge aèria és on més clarament es pot comprovar l'estat actual del pla parcial.

Exeptuant del parc que es troba a la zona sud-est, la resta de verd, es zona abandonada en desús, on la natura s'ha apoderat de forma salvatge del solar.

Es en totes aquestes zones sense cap tipus de finalitat on se centra l'intervenció.

Molts d'aquestes solars estan perimetrats amb tanques per evitar l'accés, tot i que l'estat de degradació es considerable.

Aquestes cementiries de solars i edificis per acabar, fan que pràcticament no hi hagi vida humana més enllà de la zona col·lidant amb el teixit urbà consolidat de la zona nord.

Tot i així, degut a l'activitat de l'hospital, l'afluència de vehicles és elevada i la disponibilitat d'aparcament als carrers és limitada i reglada per la zona blava.

PROJECTE
_mas masó
el pla parcial_ estat actual

Sistema de vida cooperatiu

El projecte actua en totes aquelles zones actualment sense ús, però evitant al màxim la nova construcció d'acord amb les reflexions extretes de l'anàlisi principal. La finalitat del projecte és poder utilitzar de manera funcional, pràctica i productiva, aquests espais, que tenen un gran valor al trobar-se dins una trama urbana.

L'organització desjerarquitzada es gestiona a nivell de cooperativa. Aconseguint així que sigui autosostenible sense necessitat d'una aportació econòmica continuada i sense que tot això esdevingui un negoci lucratiu.

Tots els residents del programa d'habitatges i inserció, tenen una parcel·la conreable que han de mantenir i part de la producció obtinguda es dona a la cooperativa perquè es pugui vendre i així mantenir-se.

El mateix passa amb els edificis de formació i creativitat, on a partir dels cursos, tallers i demés estratègies formatives, es generen un seguit de recursos que igualment son donats en part a la cooperativa perquè en pugui treure profit i autogestionar-se.

Els llocs de treball que s'esdevenen de tota aquesta activitat són ocupats per els mateixos usuaris del bloc residencial. Tenint igualment i en la mida del possible, una retribució econòmica perquè puguin refer la seva vida fora d'aquesta cooperativa.

L'idea és que el pas per aquest projecte social sigui temporal, amb un termini màxim de 5 anys, que és el temps que té l'usuari per omplir-se de coneixements i poder trobar el seu lloc en l'entorn laboral fora d'aquest sistema.

És per aixó que hi ha el compromís d'una continua formació en tot un seguit d'ambits pràctics y útils en el dia d'avui.

PROJECTE
_mas masó
reordenament general

bosc fruitals

horts urbans

zones de picnic

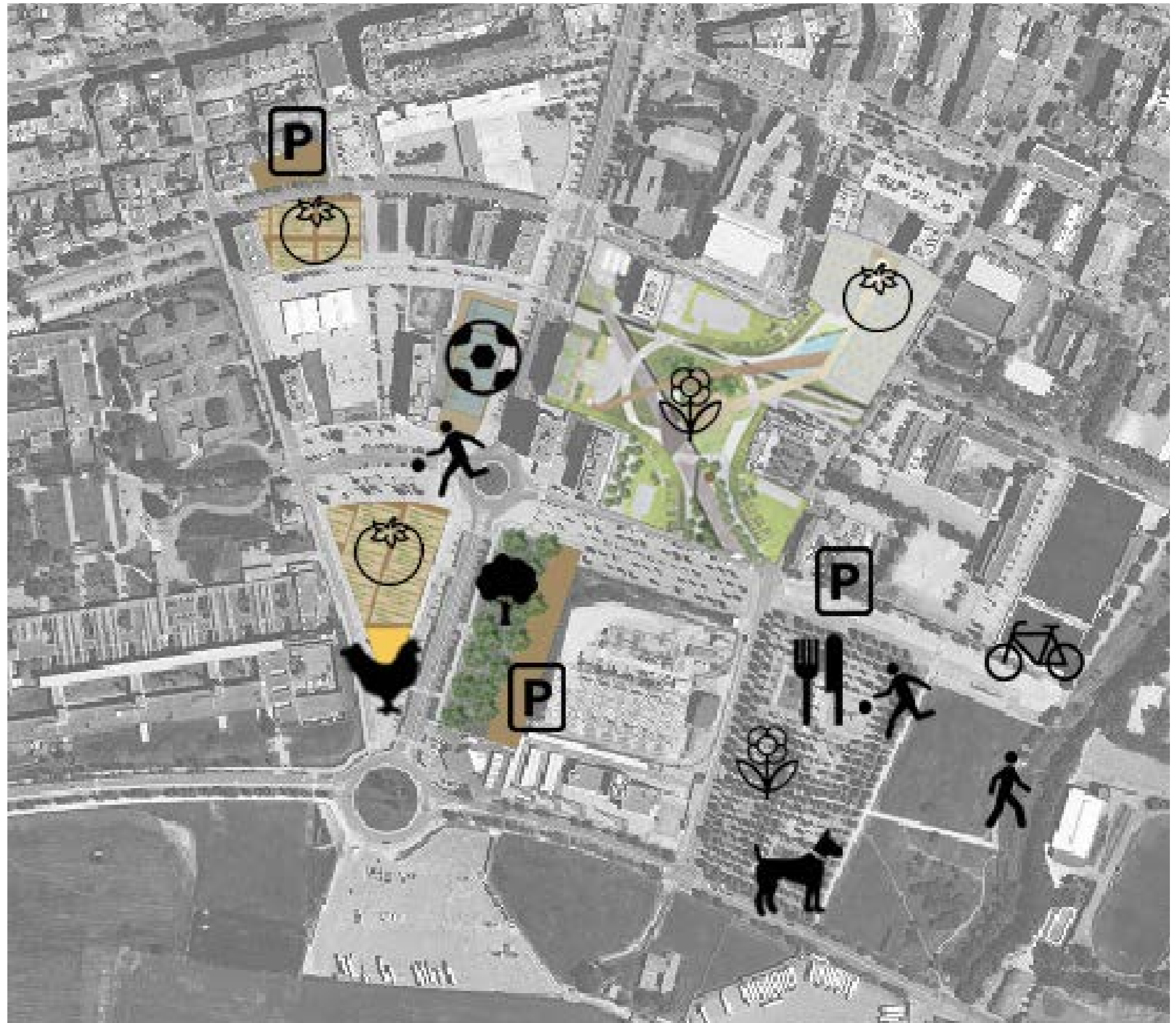

pistes esportives

LLEGENDA

- HORTS
- CARRIL BICI
- JOCS INFANTILS
- PARC
- ZONA PICNIC
- GRANJA
- ESPAI GOSOS
- PARQUING
- ZONES ESPORTIVES
- PASSEIG
- BOSC FRUITALS

escala: 1/4000

Autonomia energètica

Un concepte bàsic i molt important que s'ha tingut en compte en aquesta intervenció és la gestió de recursos. És molt important tenir consciència dels recursos necessaris per tal d'optimitzar-ne l'ús i poder auto generar-ne els que siguin possibles.

Per aquesta raó, la intervenció contempla l'autosuficiència energètica.

Un element principal és la generació d'energia elèctrica a través de plaques fotovoltaïques i de aerogeneradors. Aquesta energia és utilitzada per a il·luminació i aparells elèctrics i per a l'escalfament d'aigua calenta.

Una font d'energia de suport per a la generació d'aigua calenta per a l'ús i la calefacció es la caldera de biomassa alimentada amb pellets/estella forestal.

També es contemplat tot un sistema de reutilització de les aigües pluvials i residuals ja sigui per a la generació d'aigua potable com per al reg dels horts i parc públic.

El residus sòlids de les aigües residuals són utilitzats per a la generació de biogàs per a calderes de suport i cuines.

PROJECTE
_mas masó
sector principal d'intervenció

1_mirador

4_passarel·la

2_rampa

3_hivernacle

5_pont

LLEGENDA

HORTS

CARRIL BICI

ESTANY

MIRADOR

ESPAI ESCÈNIC

LAVABOS

PARQUING

ZONES ESPORTIVES

PASSEIG

CENTRE HABITACIONAL

MERCAT

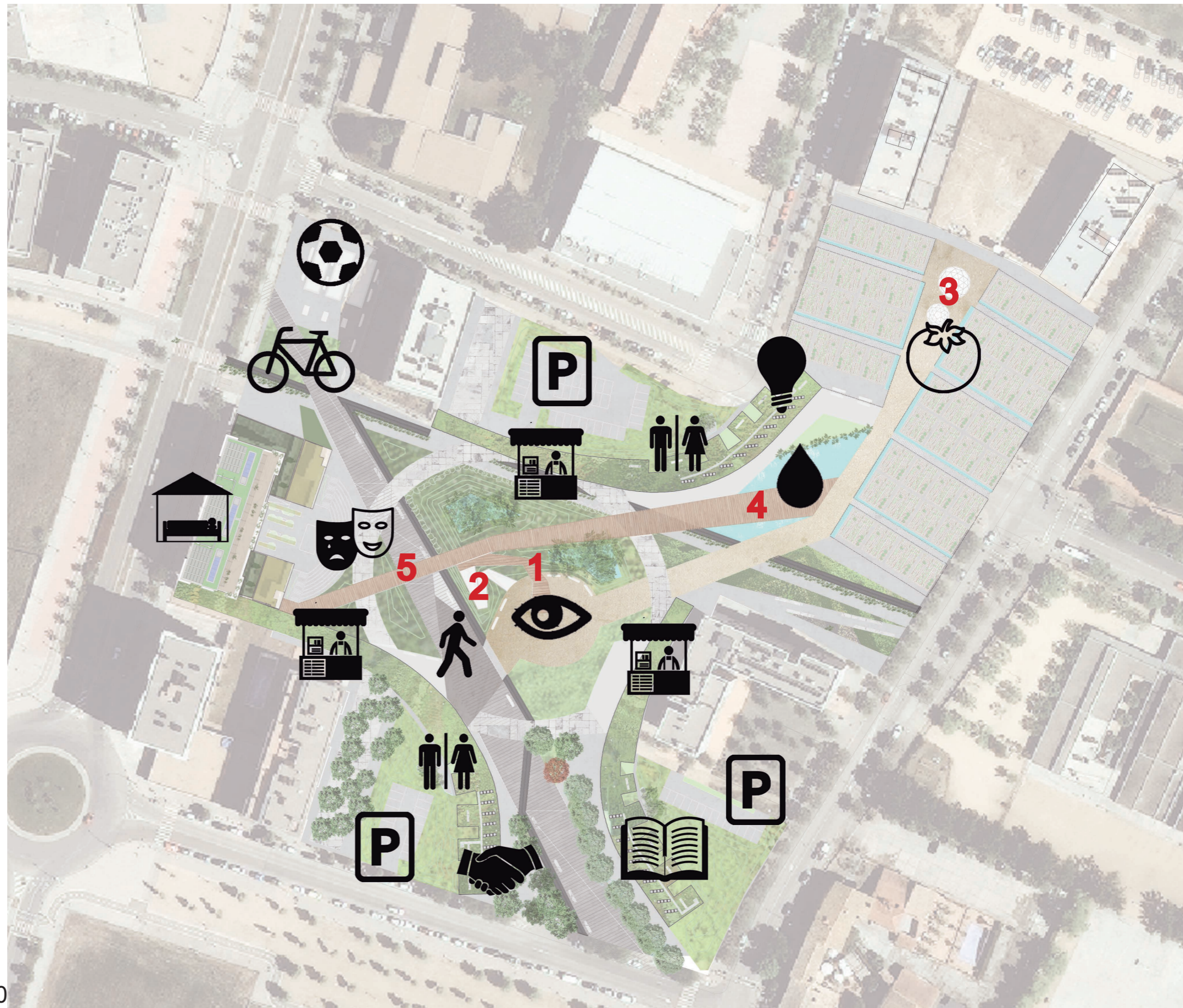
CENTRE FORMACIÓ

CENTRE SOCIAL

CENTRE CREACIÓ

escala: 1/1000

Minima intervenció, màxim rendiment

Aquest centre, és un centre per desenvolupar la cohesió social, l'activitat ciutadana, per poder gaudir de la ciutat, de l'entorn, de la natura...

Tota l'activitat que genera, és gestionada pels usuaris de les unitats habitacionals.

El manteniment, la neteja, el treball propi de cada espai com l'hort, el bar, les recepcions, són tasques que els usuaris, poden desenvolupar a manera d'intercanvi per poder gaudir d'una unitat habitacional (en mesura de les seves possibilitats).

Els dos edificis estan connectats físicament per diferents espais, com l'entrada principal del bloc, que està situada sota l'extensió de la coberta de l'edifici del centre social, o també, l'espai escènic, que vincula el parc central amb la planta menys 1 de l'edifici habitacional, generant un amfiteatre ideal pel

desenvolupament d'espectacles.

L'altra connexió que s'esdevé és la connexió energètica, els excedents d'energia que pot tenir el bloc d'habitatges els cedeix al centre social de formació i creació.

Aquest centre està emplaçat en un parc que recull totes les aigües pluvials i les condueix a l'edifici, perquè les pugui depurar i utilitzar-les.

Aquestes aigües un cop brutes, un sistema de filtratge natural situat al parc les retorna de manera neta a la natura.

Els lavabos públics de la plaça se situen en diferents espais del centre social de creació, els quals depuren de forma autònoma el seu propi aigua, i reguen l'enjardinament proper.

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat

planta coberta

escala: 1/1000

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
planta baixa

escala: 1/1000

Connexió amb l'entorn

En el sector principal de treball, s'han eliminat dos vials al transit rodat, per ampliar l'espai de circulació lliure i trencar amb la dinamica de parcel·lació tan lineal. D'aquesta manera, es fomenten les circulacions peatonals internes. Una de les missions d'aquest projecte, consisteix es la teixir la trama urbana, apropant els espais consolidats, com per exemple el parc situat al sud del pla parcial Un parc ben estructurat, amb una bona dimensió i amb molt valor.

Per aquest motiu, dintre del nostre emplaçament hi ha un vial principal que l'atravessa i té l'intenció d'estirar a la gent cap a la zona consolidada, que anteriorment quedava massa apartada com per aconseguir que la gent es desplaçés fins allà.

Altres vialitats internes, generen uns recorreguts que dinamitzen l'espai. S'han considerat com importants els recorreguts que tindran que realitzar principalment els residents del bloc d'habitatges, un d'aquest es el d'anar a les hortes per tal de poder-les treballar.

Així com un seguit de carrils bici, que creuen l'entorn de forma intuitiva i cap a les principals vies de comunicació.

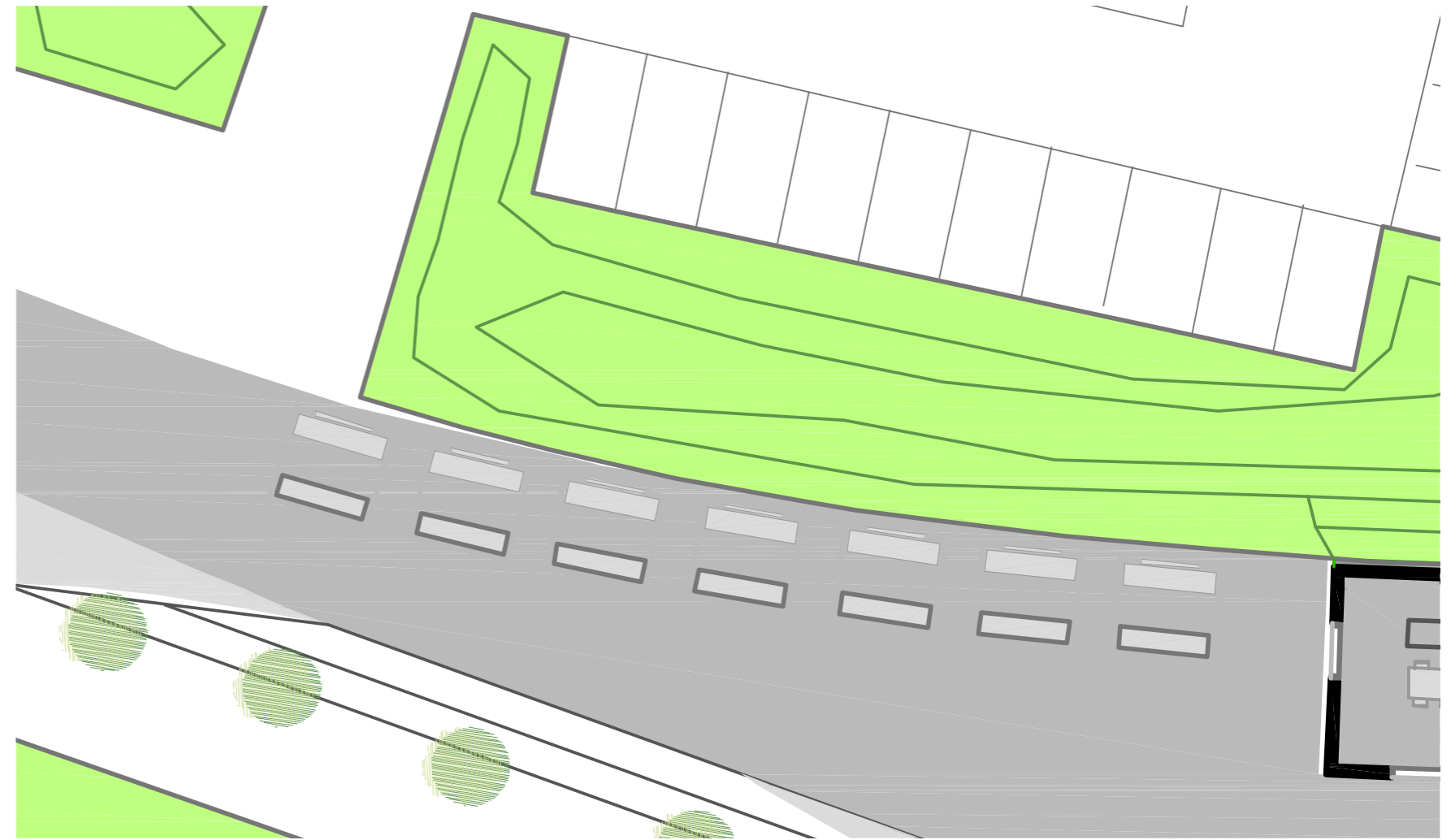
Vermell: Vials principals
Verd: Vials secundaris
Tronja: Vials peatonals
Blau: Vials suprimits

esqueme general de vialitat del sector amb l'entorn

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
vials i circulacions

Programa públic al aire lliure

Per atreure a la ciutadania que no formi part directe d'aquest programa de reinserció, es proposa un espai central obert. Un parc urbà, que mitjançant talusos i arbrat, generen un espai que fa oblidar el fet d'estar en una ciutat.

Amb una pèrgola mirador, i unes rampes, es vinculen els espais que de manera mes o menys directes recorren el projecte.

Una de les idees per fomentar l'activitat econòmica es la de crear un espai de mercat.

Amb una extensió de la coberta dels tres centres (social, formatiu i creatiu) es genera una pergola que envolta aquest espai central. Sota aquesta pèrgola es disposen un seguit de bancs col·locoats entre els pilars que sostenen la pèrgola, pero que a la vegada, els caps de setmana, quan es desenvolupa el mercat, serveixen per delimitar el espai, conjuntament amb una taula d'exposició.

En aquest mercat es vendrèn els productes que els mateixos

detall parada mercat

usuaris del projecte puguin generar en un dels espais que contemple aquest projecte.

Mitjançant una trama de paviment es vinculen els espais entre sí, així com l'interior i exterior dels espais de programa.

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
el parc i el mercat

Els horts com a projecte paisatjístic, l'aigua com a recurs indispensable

En un projecte d'aquest caire, la funcionalitat i l'estètica van lligades de la mà.

Per aquest motiu s'integren les hortes com a part del projecte paisatgístic, ja que es converteix en zona ajardinada verda, i al mateix temps té afegit el factor de la productivitat.

El treball dels horts es preveu com una de les principals activitats dels usuaris del projecte, per això, un vial elevat travessa tot el parc central i vincula l'edifici de forma directa amb els horts. Una cúpula geodèsica fa d'hivernacle en la zona central, permeten així la reacció de planter propi, i tancant el cicle d'agricultura ecològica.

Aquest horts es reguen mitjançant sèquies, per la seva practicitat i per fer referència a com s'ha fet sempre a la vila de Salt.

L'aigua de reg de les hortes, així com de tot el parc en general, surt de la depuració de totes les aigües que genera la comunitat. Per una banda les pluvials es condueixen al centre habitacional

tres cicles de depuració

on es potabilitza pel seu consum, i les aigües grises i negres que genera aquest bloc, es depura de forma natural, mitjançant un sistema de filtració en tres estaments diferents.

L'aigua passa per un filtratge i un procés de separació de sòlids, després es bombeja a la primera basa depuradora, que està elevada sobre un monticle a uns 5m, per tal de fer la resta del procés per gravetat.

Aquest primer pou filtrant, està format principalment per grava, sorres i elements minerals que juntament amb cunífers fan la primera depuració.

D'aquí passen a la segona basa, a 3 metres d'alçada, aquí joncs i canyes s'alimenten dels elements a depurar de l'aigua.

Tant la primera depuració com en la segona, l'aigua no es visible, i es filtra pel subsòl i les arrels.

Es en el tercer i últim punt de la depuració, a l'estany, on l'aigua es visible i finalitzen el procés de depuració, nenúfers, algues i algunes varietats de peixos.

Després serà conduïda als horts mitjançant sèquies manuals.

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
els horts

LLEGENDA

- RECEPCIÓ_1
- BAR_2
- TERRASSA_3
- CUINA_4
- MAGATZEM ADEMINISTRACIÓ_5
- LAVABOS_6
- SALA D'ORDINADORS_7
- SALAPOLIVALENT 1_8
- SALA POLIVALENT 2_9
- SALA DE MÀQUINES_10
- DEPURACIÓ DE RESIDUS_11

Un centre polivalent oberta a tothom

Aquest espai, està directament connectat al bloc residencial mitjançant, l'extensió de la coberta.

Això vincula els dos espais d'una manera directa, ja que es tracta de l'espai més social.

Es tracta d'un centre cívic obert a tothom, amb la finalitat de crear un sentiment de comunitat amb tot el barri. És un centre que estarà obert els set dies de la setmana, ja que serà gestionat pels mateixos usuaris del projecte.

Aquest centre està compost per una recepció de benvinguda, que a la vegada està connectada amb el bar que disposa d'una terrassa exterior coberta sota la pergola o al aire lliure al parc.

Aquí trobem uns lavabos públics, una sala d'ordinadors i dos sales polivalents, una d'elles amb un petit escenari.

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
centre social

LLEGENDA

RECEPCIÓ_1

SALA INTERNA_2

LAVABOS_3

AULA 1_4

AULA 2_5

AULA 3_6

SALA DE MÀQUINES_7

DEPURACIÓ DE RESIDUS_8

Fornació per facilitar l'ocupació

Oferir eines per poder reinserir laboralemnt als usuaris del projecte, es la finalitat de tot aquest projecte.

Per tant, per poder ampliar el ventall de possibilitats a trobar feina, en aquest centre de formació s'imperteixen tot tipus d'estudis, pràctics i teorics, molt demandats en el dia a dia de la societat actual.

Esta compostat per tres aules, amb moltes possibilitats de moviment i mobiliari bàsic i lleuger, amb zones d'emmagatzematge, per poder facilitar la varietat d'estidis que s'impariràn.

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
centre formatiu

LLEGENDA

TALLER CERÀMICA_1

TALLER FUSTA_2

LAVABOS_3

TALLER TÈXIL_4

TALLER PINTURA_5

TALLER HORTICULTURA_6

MAGATZEM HORT_7

SALA DE MÀQUINES_8

DEPURACIÓ DE RESIDUS_9

Donar eines per incentivar la creació

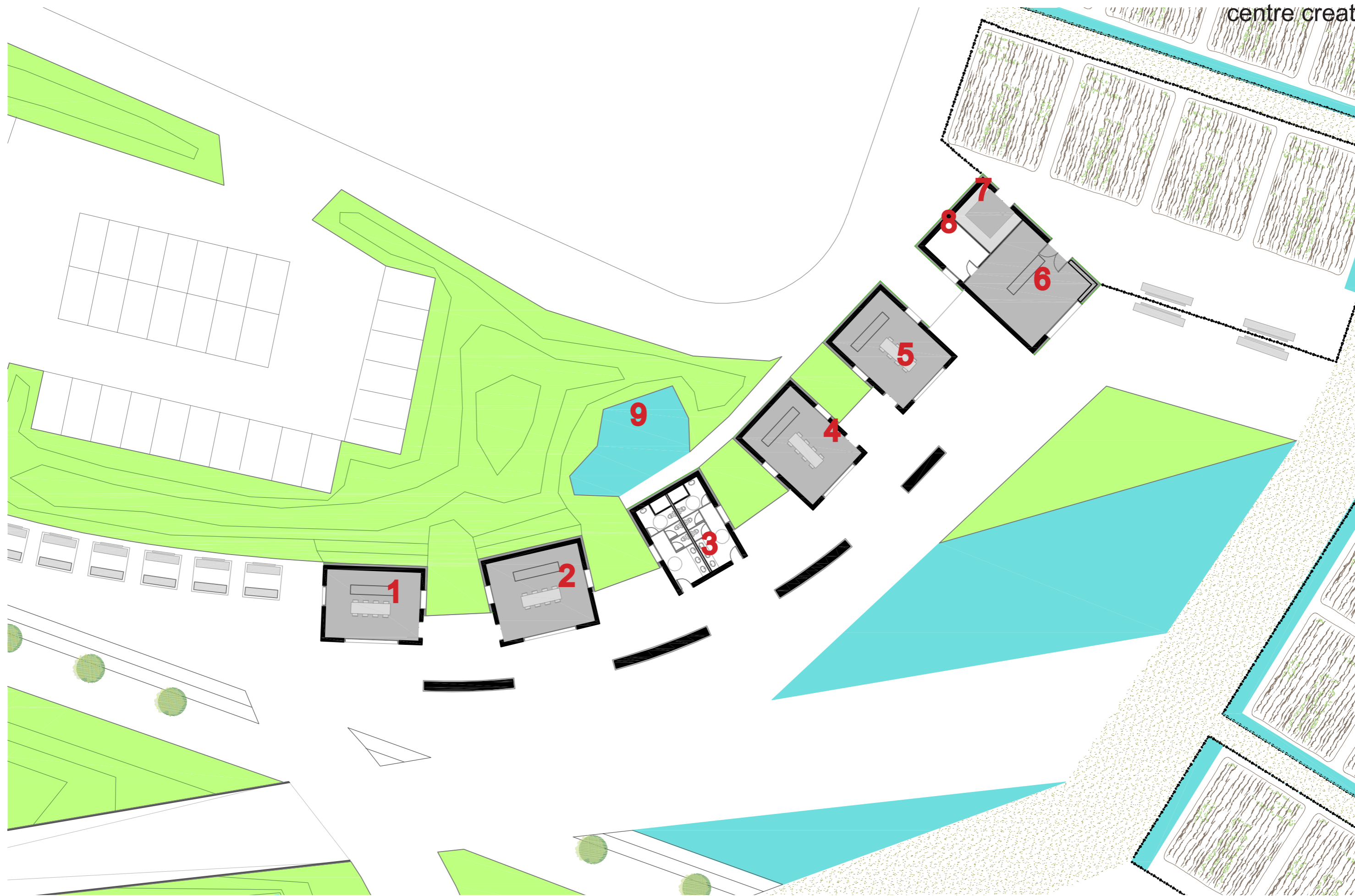
Els processos creatius, són processos molt estimulants.
Aquest espai ofereix la possibilitat de treballar, crear, compartir, aprendre...

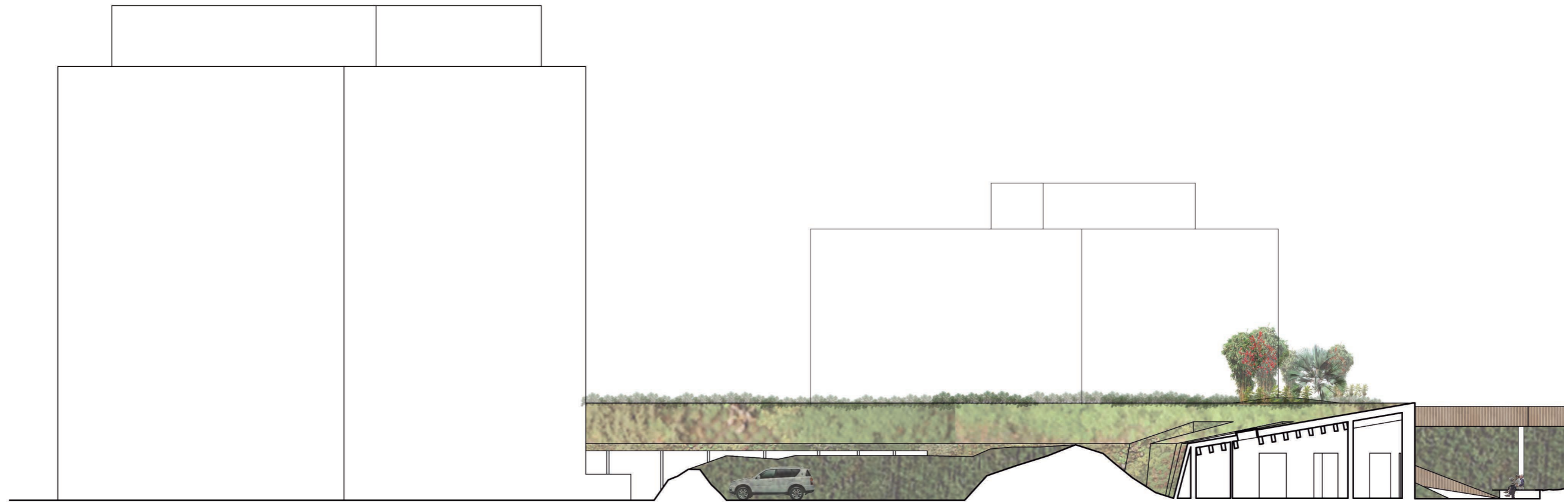
Cada un dels 5 espais artístics, estan enfocats a diferents materials, per tal de poder disposar d'un ventall de possibilitats, eines i materials.

El resultat material del que es pugui generar en aquest espai, es el que després es podrà vendre en el mercat setmanal, i així aconseguir recursos econòmics.

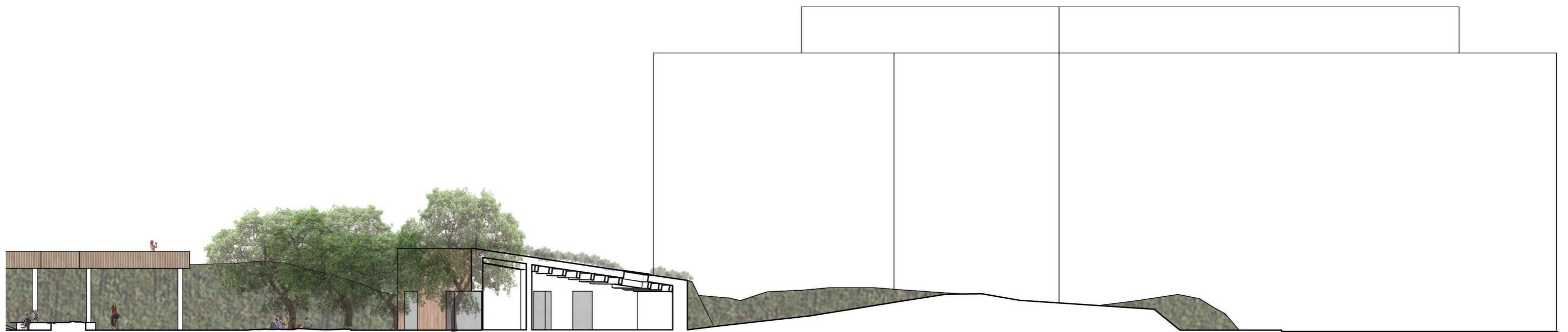
Aquestes processos a la vegada generen uns recursos anímics, que ajuden a superar processos d'angústia i veure el futur amb una altra perspectiva.

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
centre creatiu

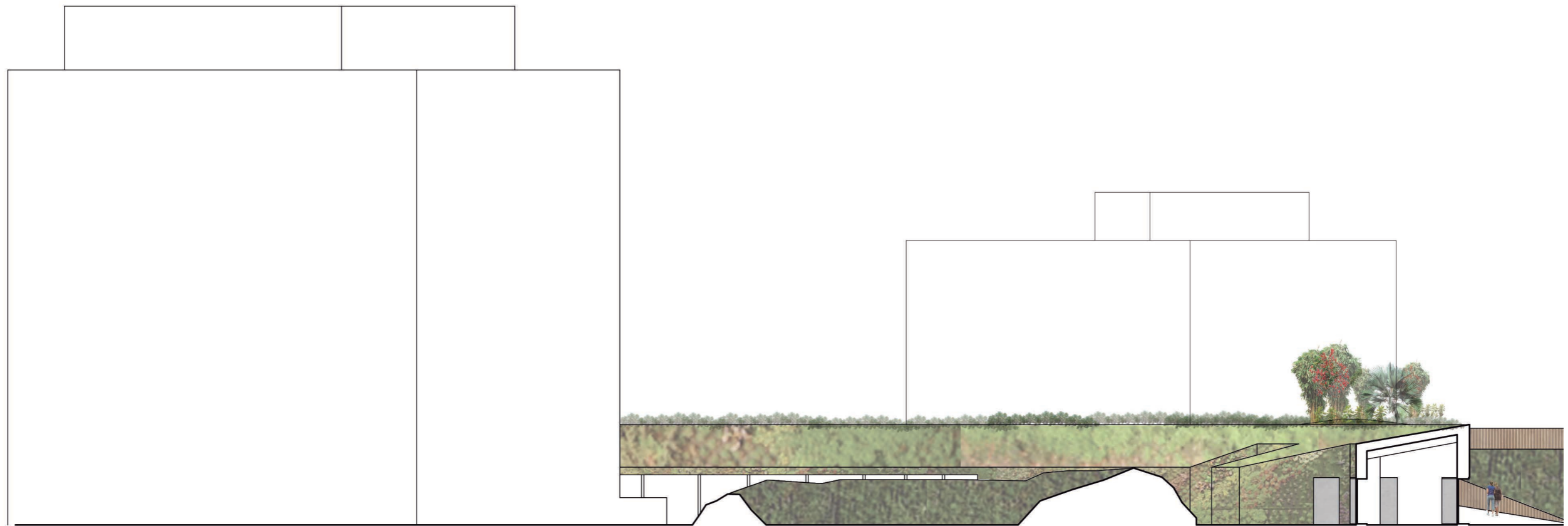

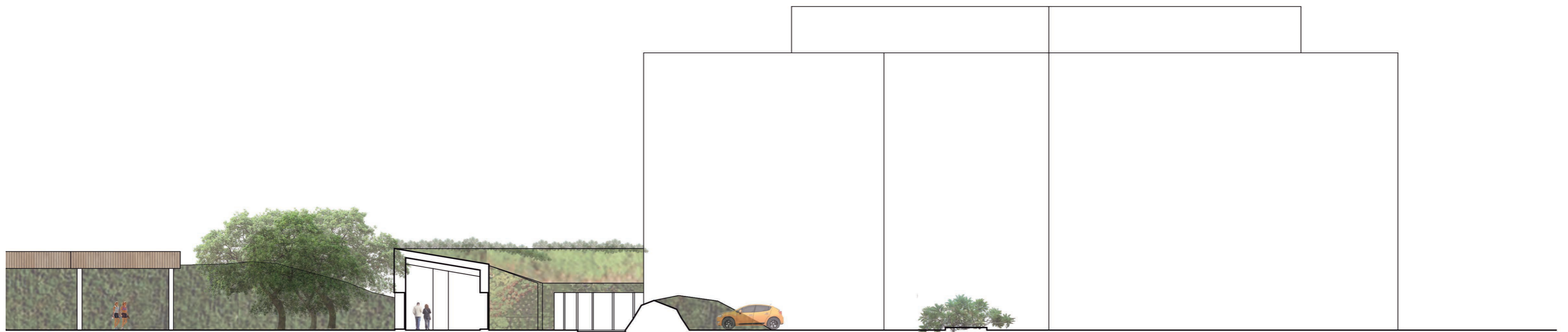
PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
secció 1

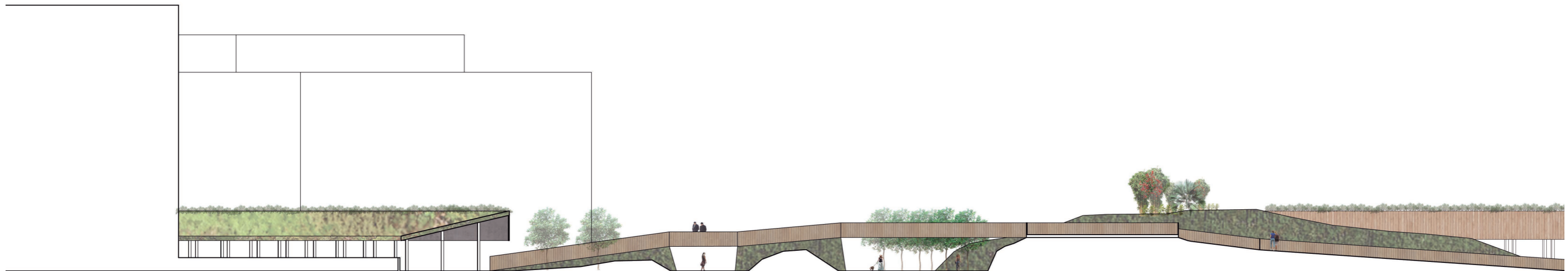
escala: 1/250

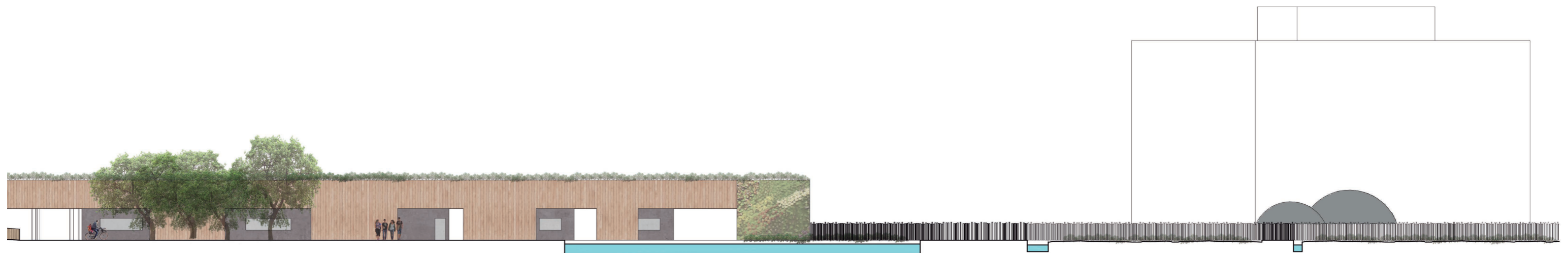
PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
secció 2

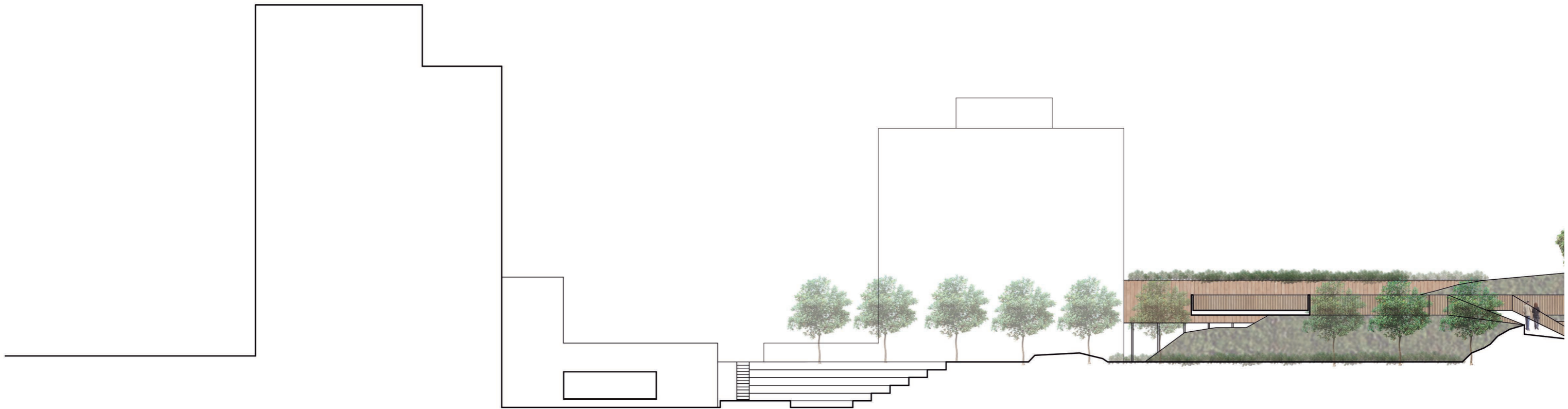
escala: 1/250

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
secció 3

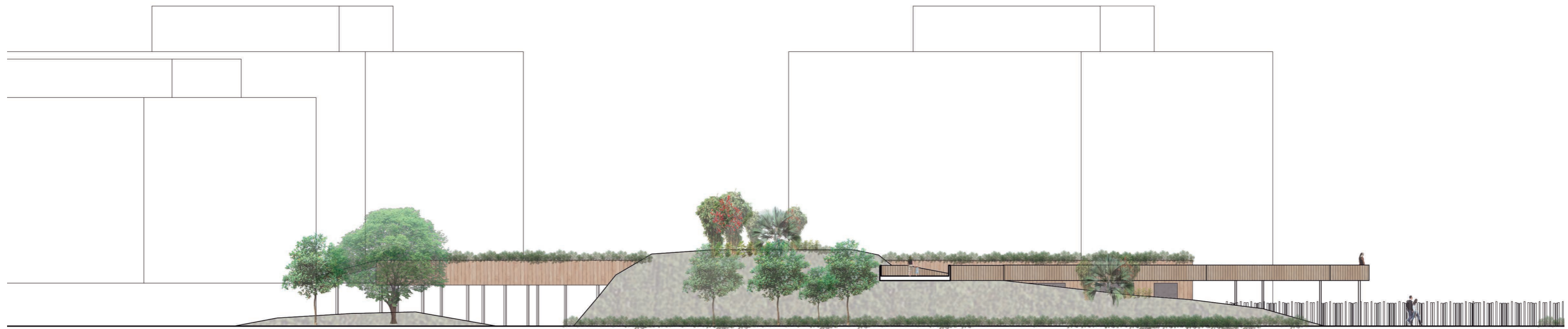
escala: 1/250

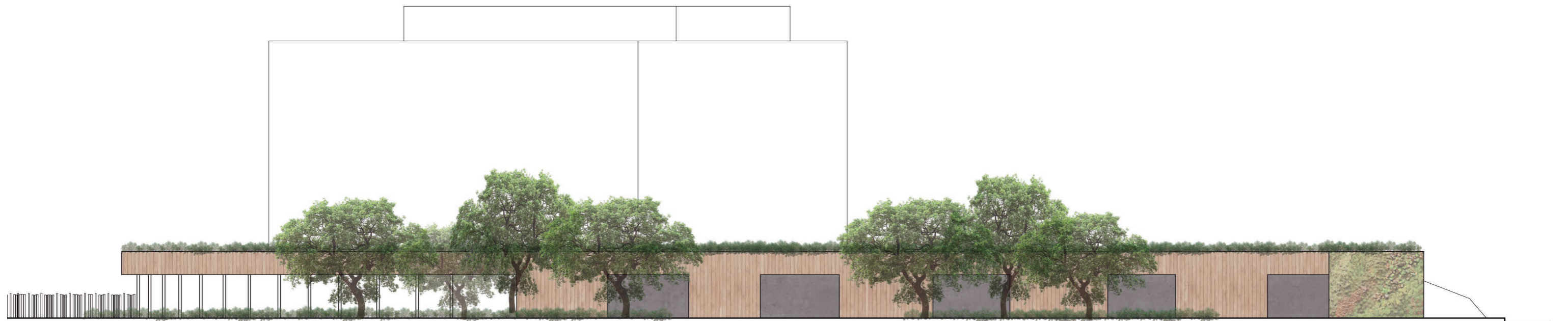
PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
secció 4

escala: 1/250

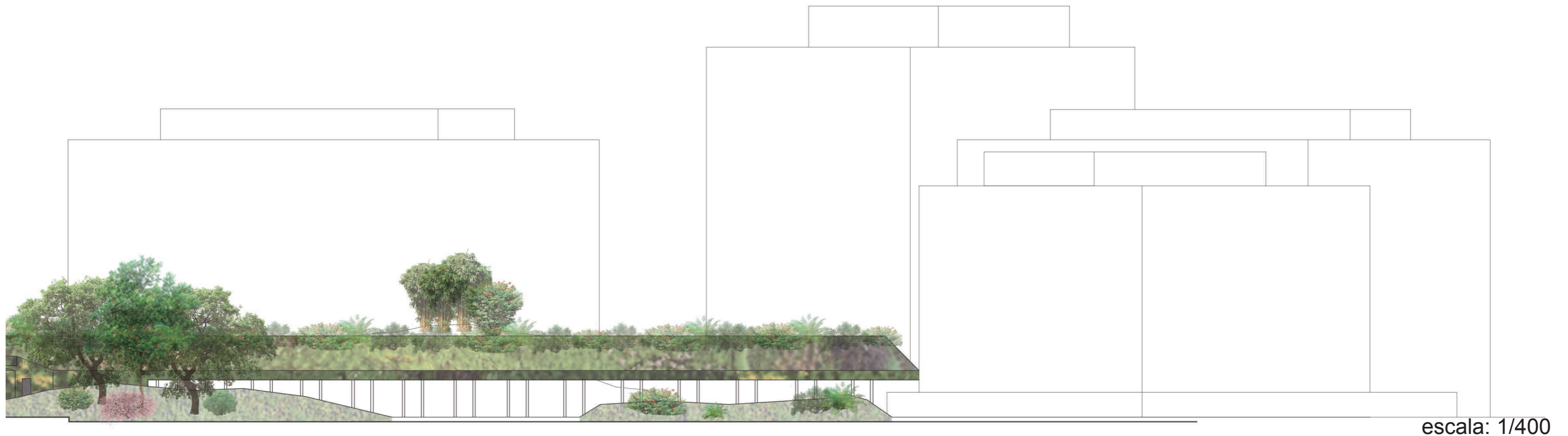
PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
secció 5

escala: 1/250

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
secció 6

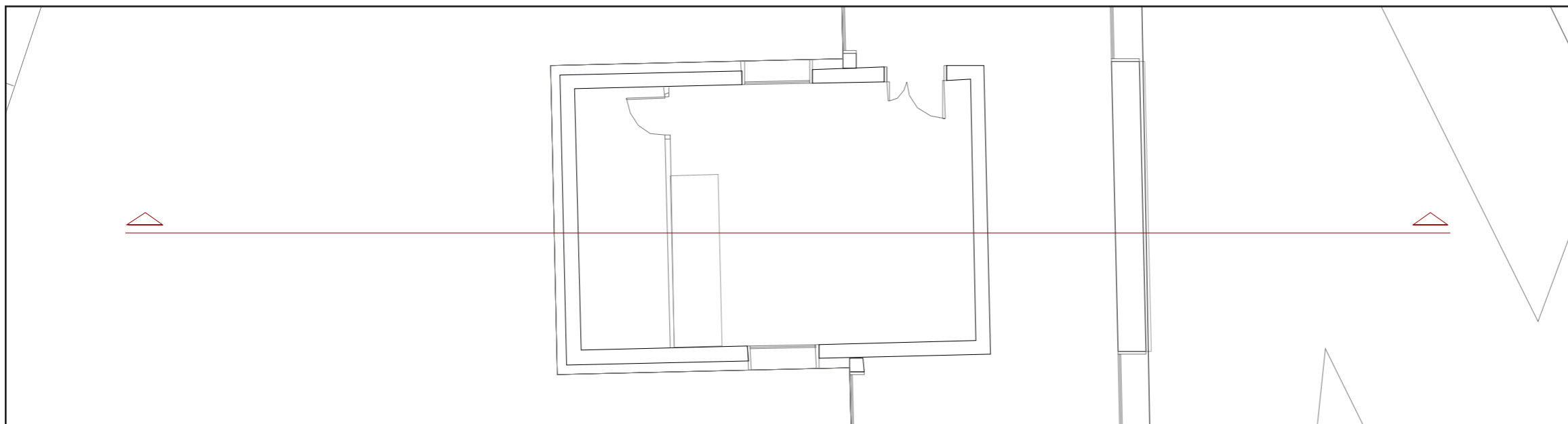
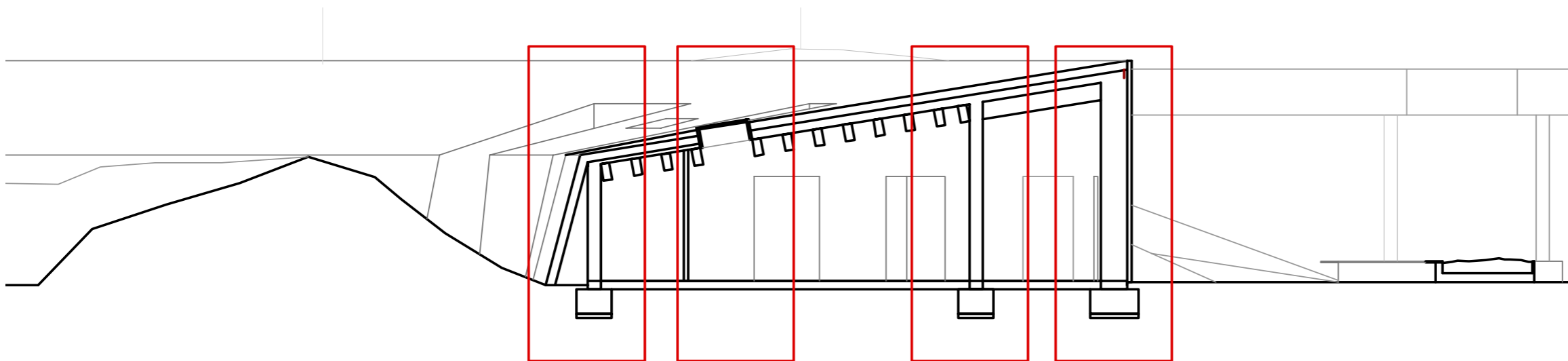
escala: 1/400

façana de BTC

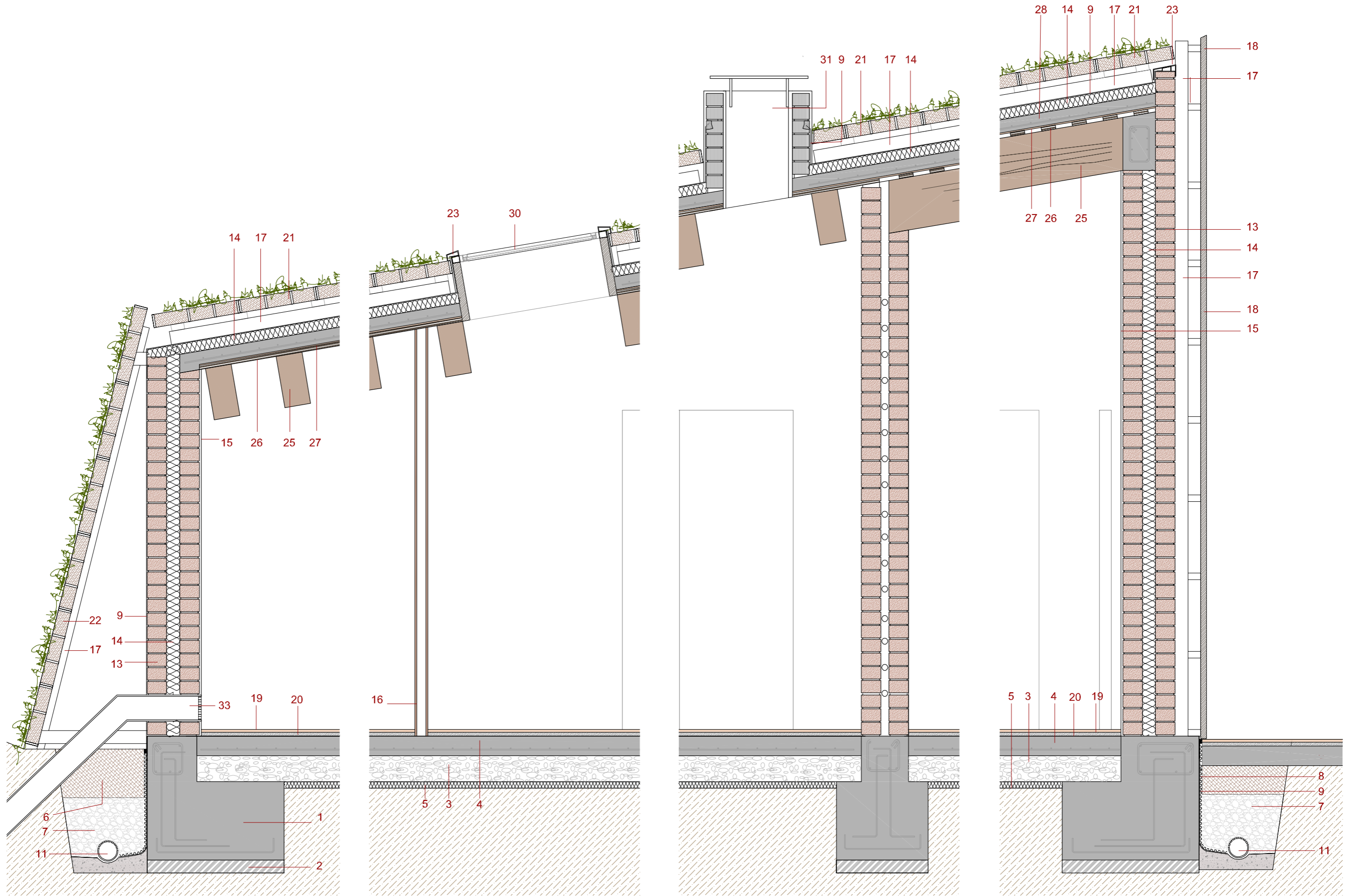

façana de BTC

1. Fonaments. Sabates
- 2 Formigó de neteja. 100mm
3. Emmacat de graves. 200mm
4. Solera de formigó armat.
5. Aïllament tèrmic suro. 50 mm
6. Terraplenat amb terres de l'excavació
7. Reomplert de graves. Drenatge
8. Làmina geotèxtil
9. Làmina impermeabilitzant EPDM
10. Cèrcol perimetral
11. Tub de drenatge Ø160
12. Substrat terreny natural
13. Bloc de terra comprimida BTC. Dimensió 29 x 14.5 x 9.5 cm
14. Aïllament tèrmic. Suro 80mm
15. Revestiment interior
16. Placa d'argila Ecoclay Plac per a creació d'envans interiors
17. Subestructura metàl.lica. Muntants verticals i horitzontals
18. Llates de fusta massissa. Revestiment façana
19. Paviment interior continu de calç
20. Capa de morter
21. Coberta panells vegetals
22. Façana panells vegetals
23. Xapa metàl.lica. Remat mur
24. Dintell bigues fusta 20x20cm
25. Biga de fusta massissa
25. Llates de fusta. 30mm
27. Solera de rajola ceràmica
28. Capa de compressió. 100mm
29. Fusteries amb trencament pont tèrmic
30. Claraboia
31. Xemeneia
32. Ampits finestres amb peça petria
33. Pous canadencs

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
detall 1

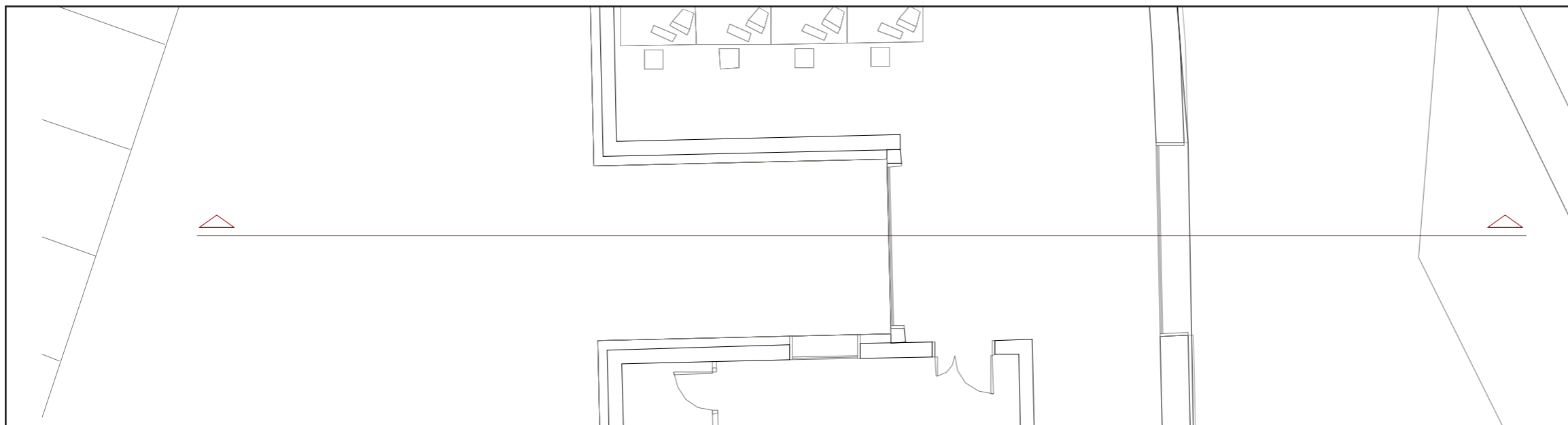
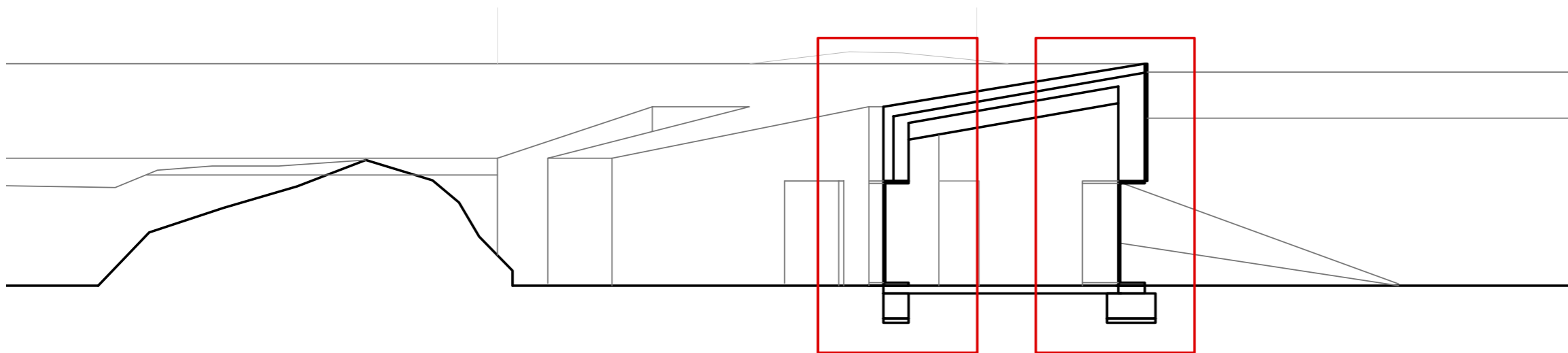

façana de ajardinada

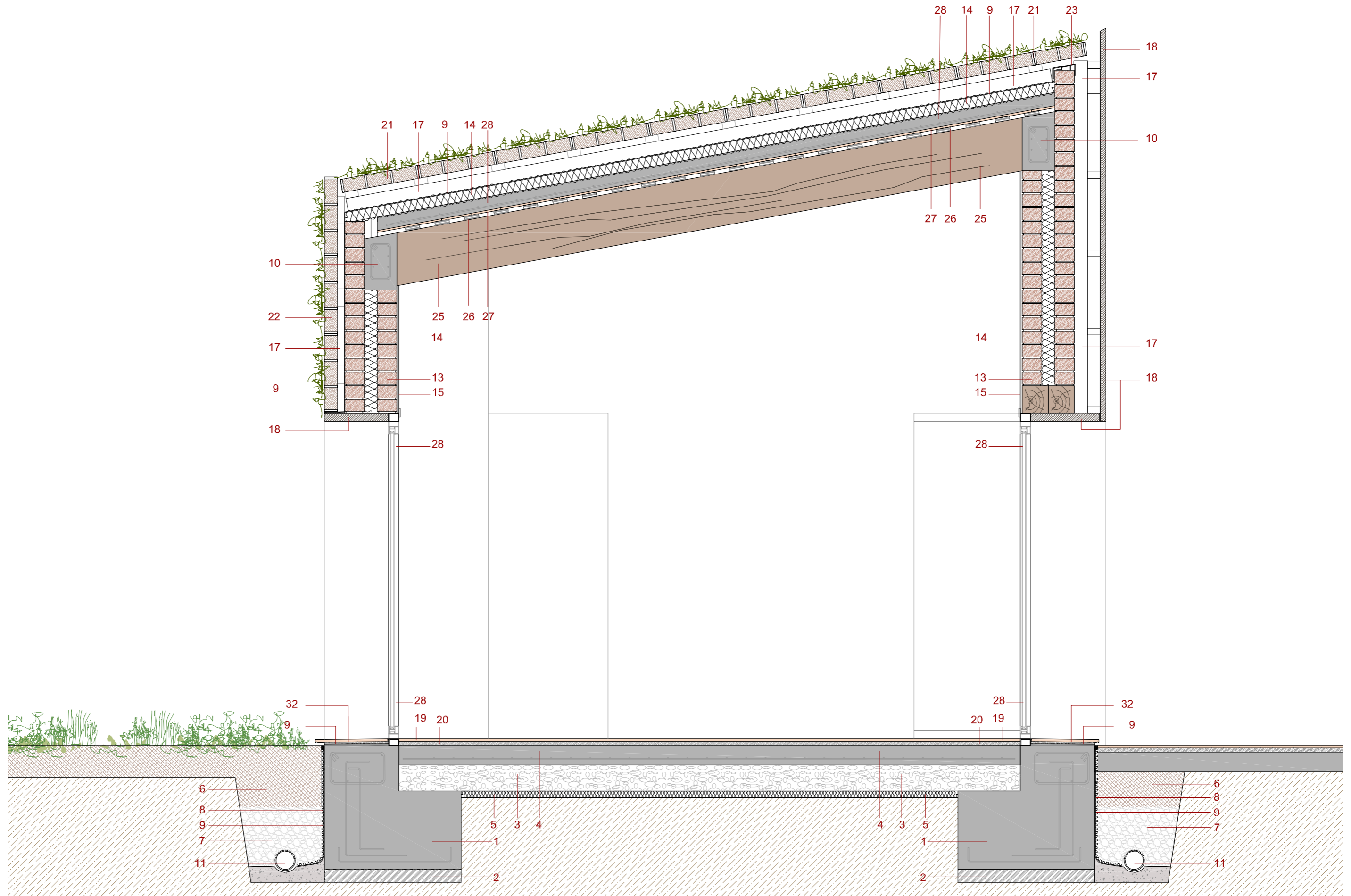
coberta de ajardinada

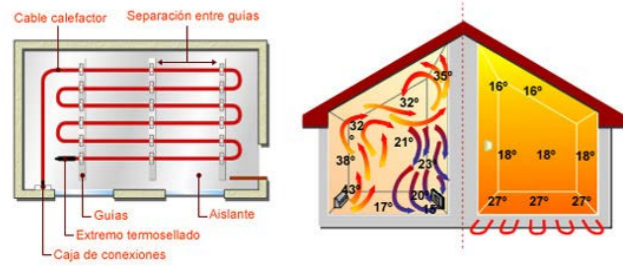
1. Fonaments. Sabates
- 2 Formigó de neteja. 100mm
3. Emmacat de graves. 200mm
4. Solera de formigó armat.
5. Aïllament tèrmic suro. 50 mm
6. Terraplenat amb terres de l'excavació
7. Reomplert de graves. Drenatge
8. Làmina geotèxtil
9. Làmina impermeabilitzant EPDM
10. Cèrcol perimetral
11. Tub de drenatge Ø160
12. Substrat terreny natural

13. Bloc de terra comprimida BTC. Dimensió 29 x 14.5 x 9.5 cm
14. Aïllament tèrmic. Suro 80mm
15. Revestiment interior
16. Placa d'argila Ecoclay Plac per a creació d'envans interiors
17. Subestructura metàl.lica. Muntants verticals i horitzontals
18. Llates de fusta massissa. Revestiment façana
19. Paviment interior continu de calç
20. Capa de morter
21. Coberta panells vegetals
22. Façana panells vegetals
23. Xapa metàl.lica. Remat mur
24. Dintell bigues fusta 20x20cm
25. Biga de fusta massissa
25. LLates de fusta. 30mm
27. Solera de rajola ceràmica
28. Capa de compressió. 100mm
29. Fusteries amb trencament pont tèrmic
30. Claraboia
31. Xemeneia
32. Ampits finestres amb peça petria
33. Pous canadencs

PROJECTE
_centre social, d'oficis i creativitat
detall 2

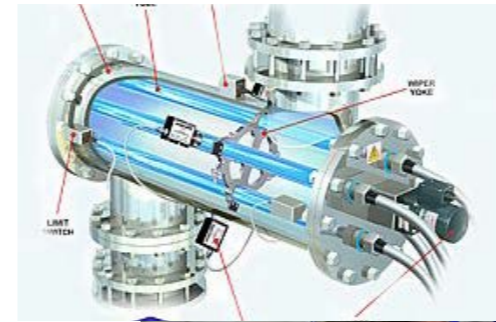
1_Parets radiants

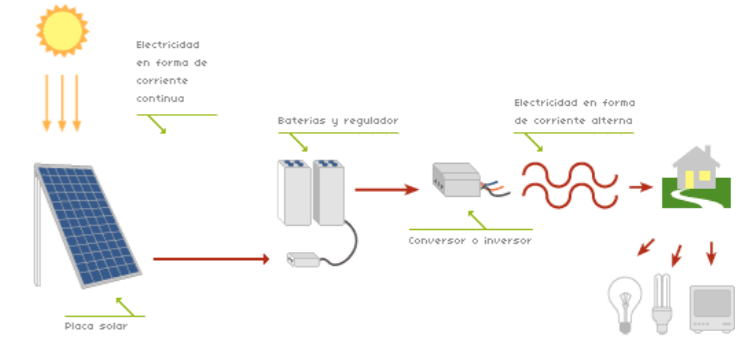
2_Separació de sòlids als lavabos

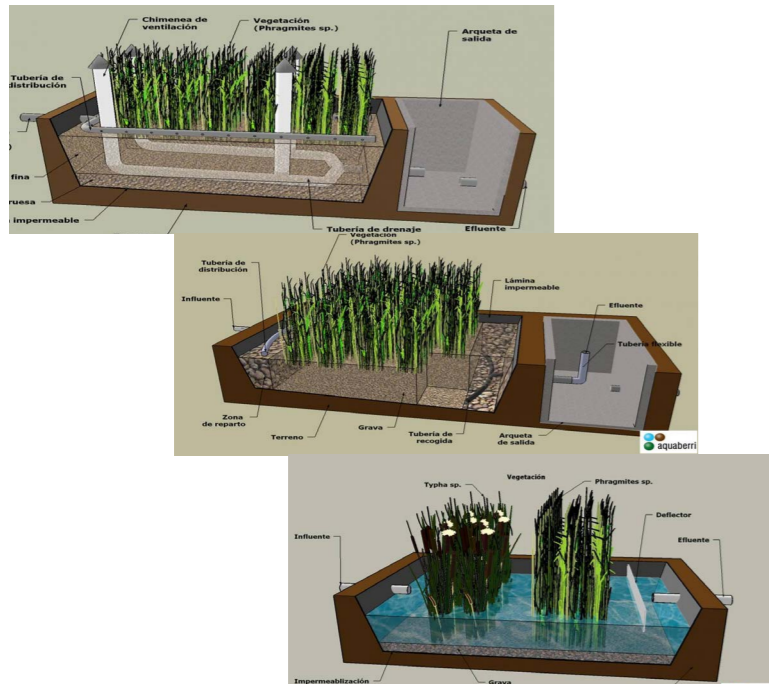
3_Potabilització d'aigua amb raigs

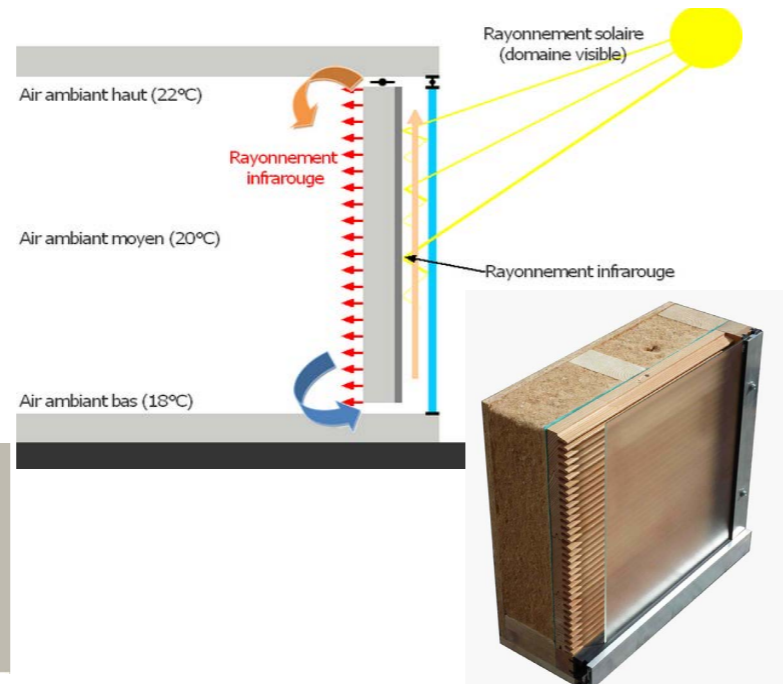
4_Energia solar

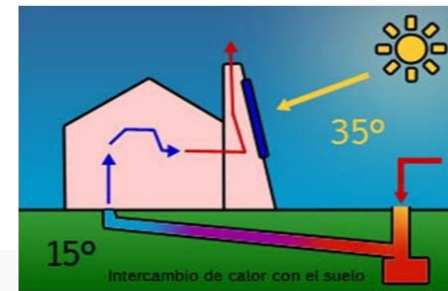
5_Depuració natural d'aigua

6_Mur trombe

7_Ventilació canadenca

8_Biogàs

Gestió residus

Els lavabos separen els sòlids que s'utilitzaran per compost, i mitjançant sistemes naturals de filtratge, s'utilitzaran per reg. L'aigua de negres i grises del bloc habitacional es depuraran mitjançant el mateix sistema, pero a gran escala, aquest sistema està compost per tres nivells de filtratges, els dos primers son minerals, sense visió de l'aigua i entre el segon i el tercer hi ha un procés de potabilització mitjançant raigs UV, per tal de poder deixar l'aigua en un estany visible i poder-la utilitzar pels recs dels horts

Climatització

Estiu:
La ventilació canadenca, consistent en tubs de mínim 20 metres de llarg, enterrats a partir de 1 metre de profunditat, refrigerent l'aire exterior, que s'introdueix a l'edifici gràcies al canvi de pressions generat per la diferència de temperatura, ja que l'aire calent puja i surt per les xemeneies.
Elements passius controlen la radiació directe del sol
Hivern:
Murs trombe a les estances que donen a sud i parets radiants en les interiors. Totes fetes amb materials d'alta inèrcia tèrmica. Aquestes parets s'alimenten d'una caldera que funciona amb biogàs.

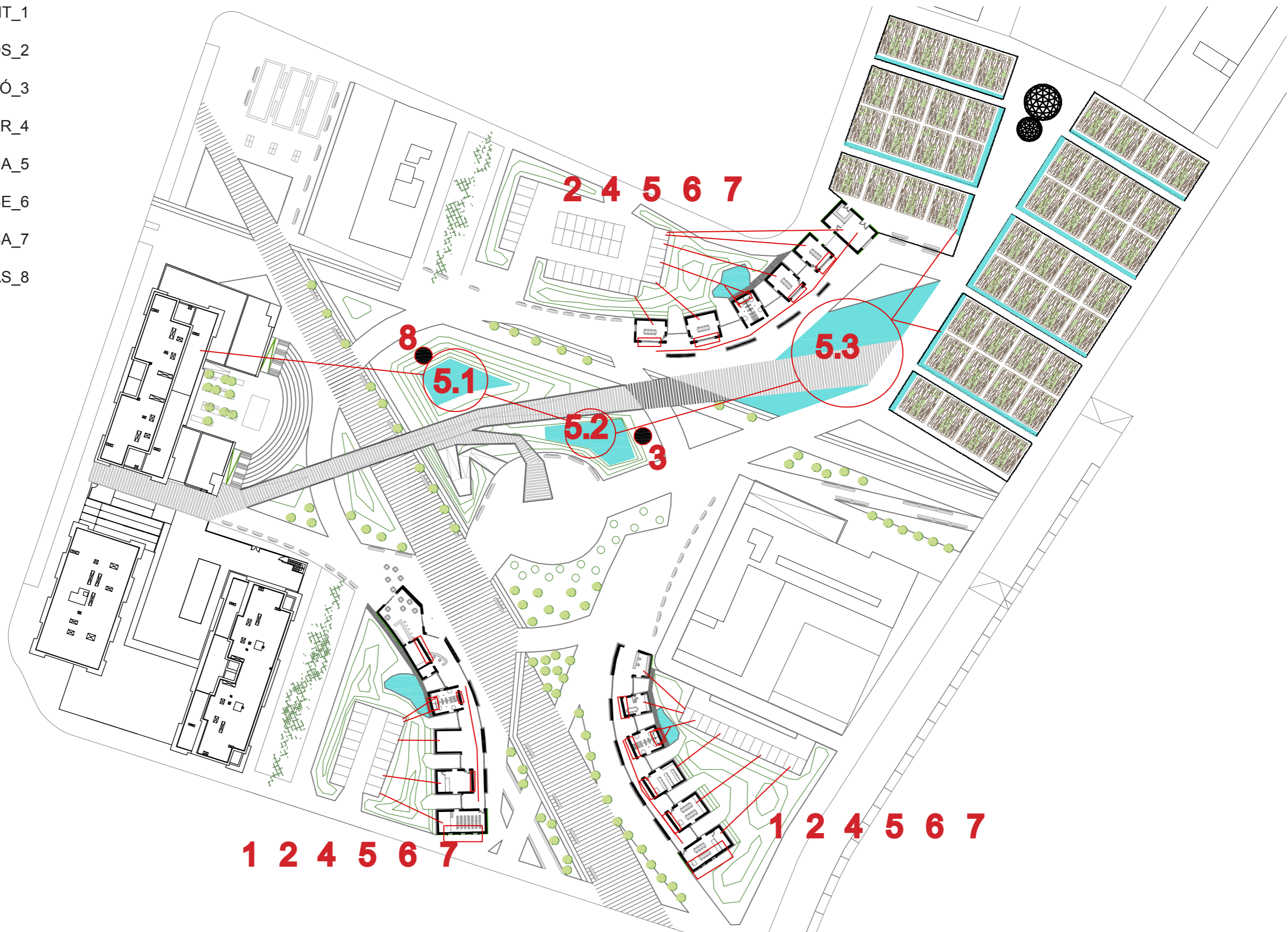
Energia

Plaques solars alimenten el circuit d'energia durant el dia de forma directe, acumulant una petita quantitat d'energia en les bateries.
Un deposit de biogàs enterrat en un atalusament dels projecte, ofereix metà per cuinar i alimentar les calderes dels loc d'habitatges, que a la vegada el centralitza i reparteix per tot l'emplaçament.

LLEGENDA

- PARET RADIANT_1
- SEPARACIÓ SÒLIDS_2
- POTABILITZACIÓ_3
- ENERGIA SOLAR_4
- DEPURACIÓ AIGUA_5
- MUR TROMBE_6
- VENTILACIÓ CANADENCA_7
- BIOGÀS_8

PROJECTE _centre social, d'oficis i creativitat instal·lacions_generació d'energia

escala: 1/250

PARQUE DE LOS SENTIDOS
Navarra

ZHONSSHAN SHIPYARD PARK
China

JARDI BOTÀNIC
Barcelona

PARC DEL CLOT
Barcelona

PARC DEPARTEMENTAL DU SAUSSET
Paris

QUINLI STORM WATER PARK
China

Intervencions senzilles, grans projectes

Quina millor base de recerca, que la mateixa ciutat de Girona per buscar referències que de ben segur poden funcionar.

Girona té una manera de viure concreta, com la té cada lloc, per tant fixem-nos ens les intervencions que ja funcionen, per agafar-les com a referència.

La forma en que s'utilitza una ciutat evoluciona, les necessitats canvien i a Girona, en els darrers anys s'han fet un seguit d'intervencions per dinamitzar una activitat social, dins la complexa trama urbana.

Algunes de les noves polítiques han sabut llegir aquestes necessitats i han respost fent les intervencions addients.

La densificació de Girona, donada la seva limitada expansió geogràfica, marcada per una topografia, una hidrografia i un entorn consolidat, fa que s'hagi d'acabar de teixir la trama urbana i omplir els buits que hi podem trobar.

La necessitat de zona verda, d'equipaments públics oberts i de infraestructures que permetin gaudir l'exterior sense necessitat de desplaçament, són les premisses que han de marcar aquesta línia d'intervenció.

El Parc de la Devesa per exemple, es una imatge referent de la ciutat, però que no es gaudeix tot el que es podria. Resulta ser un espai amb massa memòria històrica i valor patrimonial, per tant fer intervencions que afectin la seva morfologia, sembla impossible. Això fa que el pulmó més gran de la ciutat, quedi com un element pràcticament escultòric, que es gaudeix poc més que per anar a córrer, passejar els animals de companyia o el mercat que es fa dos cops per setmana. Quedant relegada a ser un espai massiu en el moment de la realització d'esdeveniments populars.

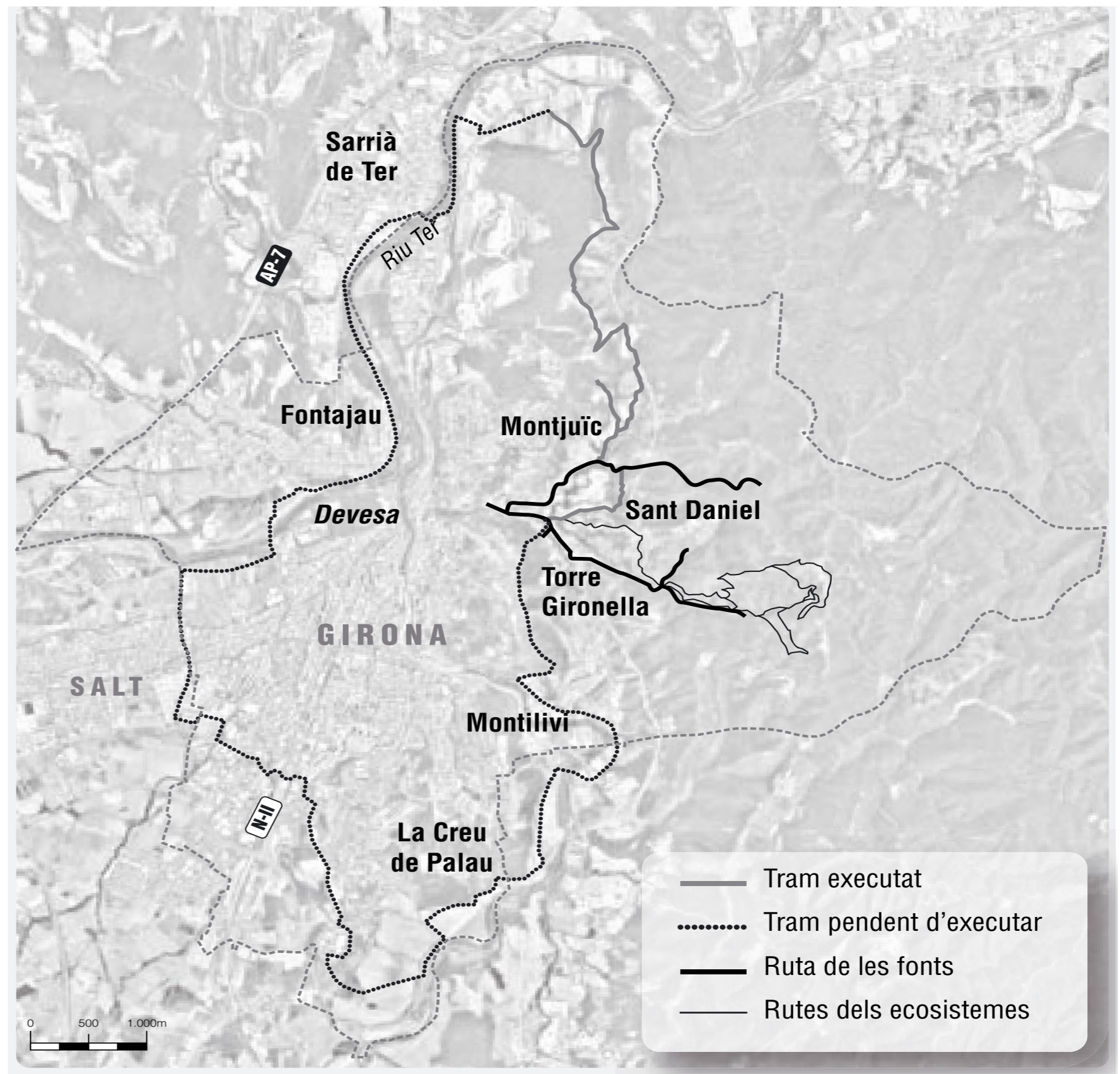
Un pla d'intervenció ciutadana, pretenia fer partícip al poble, tot i que només era un procés fet de cara a la galeria. Ja que al cap i a la fi, el projecte ja estava dissenyat, i era una obra faraònica més, que encara no se sap si es desenvoluparà i quan.

Tanmateix en aquest apartat volem parlar dels projectes que sí han funcionat i utilitzem com model extrapolable i a la nostra intervenció.

Tots ells són projectes amb caire paisatgístic, on es revaloritza l'entorn i es permet gaudir de l'exterior. Els punts a favor que tenen és que no són grans projectes, són intervencions subtils, que s'adapten al lloc on estan.

S'ha de veure com el ciutadà cada vegada més vol gaudir del exterior, vol tornar a treballar el camp, vol celebrar esdeveniments al exterior sense necessitat d'haver de contractar serveis.

És per això que ens hem focalitzat en diferents intervencions que venen englobades dins un projecte més gran com es l'anella verda de Girona. Un projecte d'itinerari paisatgístic que dóna valor a diferents punts del perímetre de la ciutat.

L'anella verda

Per dins del sector hi passa l'anella verda projectada per l'Ajuntament de Girona, que ha de permetre fer la volta a tot el terme municipal a peu o amb bicicleta connectant els diversos espais naturals de la ciutat.

Santa Eugènia

Les Hortes de Santa Eugènia i les Deveses de Salt, són una iniciativa de l'Ajuntament de Girona que consisteix en la reparcelació d'uns espais públics per convertir-les en hortes de concessió popular.

Aquestes hortes equipades amb una caseta d'eines i totes amb la mateixa línia compositiva i dimensions similars, van ser un projecte per apropar l'horticultura al medi urbà.

Es va iniciar com un pla pilot al voltant del 2007, amb unes 100 parcel·les. En pocs anys i gràcies a la gran demanda, que originava cua d'espera, aquestes hortes han arribat a assolir tot el terreny disponible amb casi 300 fraccions cultivables.

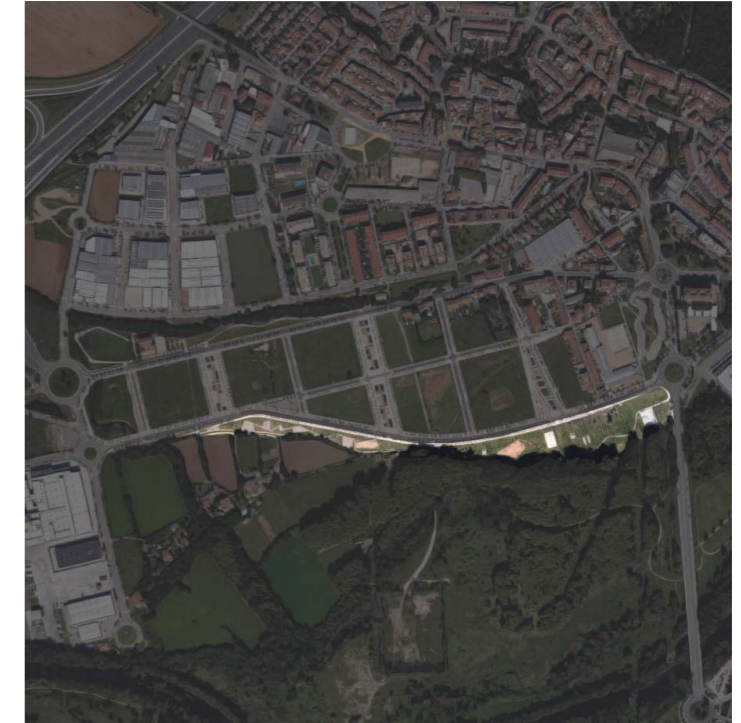

Parc del rec monar

Aquest parc, situat a la vila, vol donar valor a la cultura agrícola de Salt. La seva morfologia vol recordar al sistema de rec per sequies que avui dia encara s'utilitza a les hortes.

És un parc inclòs en el pla especial de les Deveses de Salt, que consolida tot el limit nord de la ciutat, limit en contacte amb la natura, el riu Ter i totes les hortes.

El parc consta d'un seguit d'intervencions amb instal·lacions d'oci, com jocs infantils o camps de petanca i ha permès un esponjament del limit de les construccions, generant una gran zona de pàrquing, molt necessitada en el barri vell de Salt

Parc de les ribes del Ter

Un parc peri urbà en una zona amb gran interès pasiatgístic ja que es situa a les vores del riu Ter. Forma part de la iniciativa de la anella evrda comentada anteriorment.

Aquest parc s'ha convertit en un referent per les famílies el cap de setmana, ja que s'emplena de gent, gràcies a la diversitat de seveis i infraestructures que hi trobem i destinades a un ampli ventall de públic.

Troblem un skate-park, blocs de rocòdrom, pistes esportives, parcs infantils i instal·lacions per jugar per als no tan petits.

Inclus entre setmana aquest parc s'omple de nens que juguen i fins h tot celebren festes d'aniversari.

La seva estratègica situació, pròxima al riu Ter, i per on passen diversos itineraris que el vinculen amb les deveses de salt i tot el parc que hi ha a l'altra banda del riu.

CANVI DE PARADIGMA

_una manera deiferent de projectar

Sistemes participatius

Per poder desenvolupar aquest tipus d'intervencions, s'han d'ampliar les eines de treball. No tot es pot projectar des d'un despatx d'arquitectura o des de qualsevol oficina tècnica. S'ha de sortir al carrer i veure el que la gent necessita i demanda. Al cap i a la fi, aquesta gent és la que després habitarà en el projecte i aleshores qui millor que ells per formar part en el procés de creació.

És evident que ha d'haver una metodologia de treball i una intepretació de les aportacions, però és aquí on també hauria de residir part de la nostra feina.

Per tot això, és de vital importància fer que el ciutadà es pugui implicar i fer seu el projecte, això a més comporta que el visqui més, el mantingui millor i sigui mes crític quan les coses no arriben als objectius desitjats.

Hi ha moltes maneres de fer participar a la gent, per això en aquest procés participatiu han d'intervenir altres professionals com antropòlegs o politòlegs, ja que són els experts en la manera de com treballar amb la gent. La tasca de l'arquitecte resideix en la materialització constructiva de totes aquestes necessitats.

Autoconstrucció

Una de les eines mes eficaces per a poder desenvolupar amb èxit aquests sistemes participatius, és la facilitat constructiva, la sencillesa compositiva i especialment la simplicitat de materials. Això entre d'altres coses reduïx problemàtiques i despeses.

Buscar sistemes de fàcil apoderament i autoconstructius, permet a l'usuari poder formar part no nomès del proces de disseny, sinó de la materialització física de les propostes.

Bioconstrucció

Com a reflexió principal, el que es pretén extreure de tot aquest projecte, és la humiltat a l'hora de projectar.

La utilització de materials nobles, reciclables i amb una llarga vida útil, així com que siguin naturals, amb la mínima manipulació i d'extracció el més propera possible.

Buscar la màxima eficiència energètica, la mínima generació de residus tant en el desenvolupament de l'obra com al del moment de viure la construcció, i gestionar els que es poden crear, de forma que puguin retornar a la natura de la manera més directa i sostenible.

Aconseguir una implementació òptima en l'emplaçament i poder-se aprofitar de tots els factors topogràfics, climàtics i materials d'aquest.

Aquests haurien de ser els reptes que un bon professional de l'arquitectura hauria d'assumir.

Això és bioconstruir, desenvolupar projectes que acabin formant part del seu ecosistema, com si d'un element més d'aques es tractés.

1. intervenció a les hortes de la PAH

2. intervenció a l'escola arrels

Aquestes intervencions les va desenvolupar l'Associació Moviment Nòmada (registrada a la UdG). Estudiants de la EPS i els autors d'aquest TFG, van formar part d'aquest projecte.

CANVI DE PARADIGMA

_una manera diferent de projectar
exemples en l'emplaçament:

Dos casos concrets.

Moviment Nòmada és una associació fundada al 2012 per desenvolupar projectes socials i de bioconstrucció, com a alternativa o complement als estudis convencionals, formada per membres de la comunitat universitària i externs, fa una anys va desenvolupar dos projectes d'intervenció en aquest mateix emplaçament.

La metodologia de treball va ser la que es promou en aquest projecte.

La participació dels usuaris, tant en el disseny com en l'execució.

Materials de baix cost i reutilitzats.

Un resultat final que va més enllà del convencional, generant un gran impacte.

1_Hortes de la PAH: Construcció d'una cúpula geodèsica, amb la finalitat de crear un habitatge bioclimàtic.

2_Escola Arrels: Es va basar en el disseny i construcció de petites intervencions en el pati de l'escola creant jocs pels nens.

sistemes autoconstructius

trasllat de la cúpula d'un emplaçament a l'altre

CANVI DE PARADIGMA _una manera diferent de projectar exemples en l'emplaçament: cúpula per la PAH

El projecte

Aquesta iniciativa va arribar des de la Plataforma d'afectats per la Hipoteca (PAH) com a reivindicació al desnonament que van patir en l'edifici que habien ocupat en el solar veí. La finalitat d'aquesta construcció, era la de crear un habitatge bioclimàtic, com a alternativa al sistema i per demostrar la possibilitat de viure de forma autònoma.

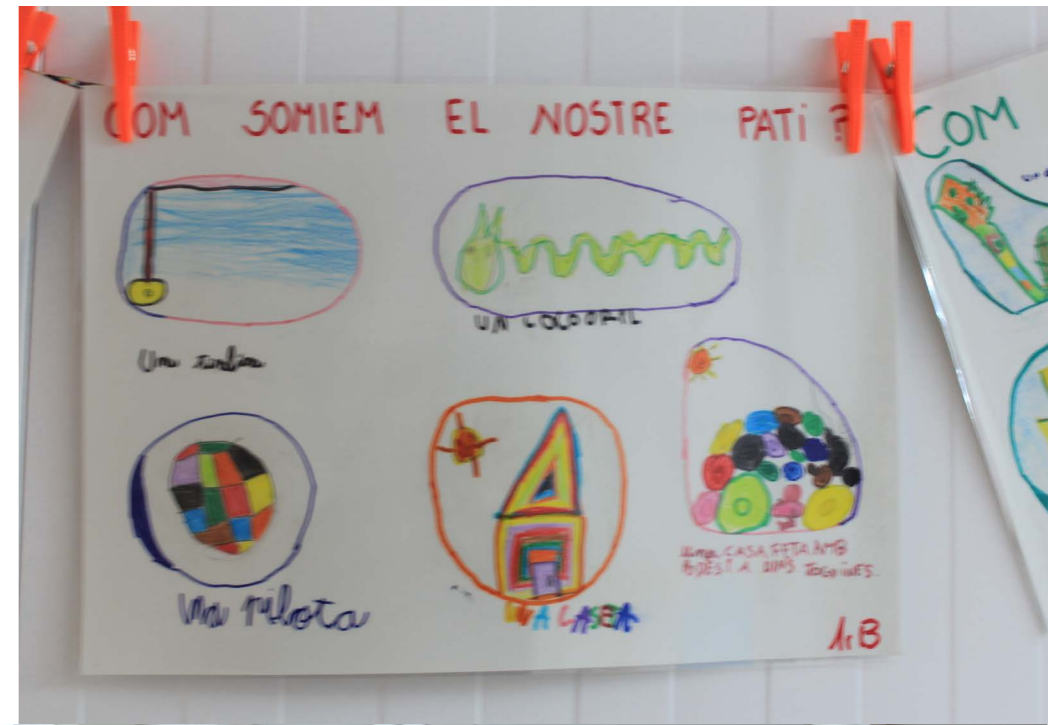
Aquest projecte no es va poder consolidar ja que l'ajuntament d'aleshores, els va obligar a abandonar aquell solar buit, per posar una escola, l'escola Arrels.

La cúpula, que s'havia dissenyat amb un procés participatiu i s'havia construït amb la col·laboració dels mateixos membres de la PAH, es va convertir en icona del moviment. I en tenir que abandonar l'emplaçament, es va traslladar a un solar col·lidant on es van establir de nou.

Aquest es el clar exemple de com una intervenció constructiva, feta amb la complicitat de tots els membres es pot arribar a convertir en un referent d'empoderament i orgull.

*estat inicial del pati.
Un solar sense res*

*Procés participatiu: disseny
1. explicació del projecte
2. dibuixos de les idees*

*Procés participatiu: execució
Pintant jocs al terra
Construint les estructures amb pneumàtics*

Algunes de les intervencions

CANVI DE PARADIGMA _una manera diferent de projectar exemples en l'emplaçament: pati de l'escola Arrels

El projecte

L'escola Arrels, estava situada en barracons en el pati d'una escola veïna, la Mas Masó i la van traslladar a aquest nou emplaçament, on en un inici estava construïda la cúpula de la PAH.

La comissió de pati de l'AMPA es va posar en contacte amb **Moviment Nómada** per desenvolupar un procés de disseny i construcció del nou espai, el qual no disposava de cap infraestructura.

En aquest procés van intervenir tots els membres de l'escola, des de la direcció als mestres i també els pares i alumnes.

Entre d'altres coses també es varen plantar uns arbres i es van fer petites intervencions disseminades que van ocupar el gran espai del pati, fins aleshores totalment buit, la majoria amb pneumàtics reutilitzats i pintats de colors.

Educació

Un dels passos principals per que tots aquest canvis es puguin donar, és que hi hagi un canvi de consciència.

Aquesta educació s'ha de gestar des de els inicis. Saber respectar el Planeta en el dia a dia, en cada un dels nostres actes. No només es fa referència a la educació que es pot donar en centres educatius sinó a la educació del viure, tenint cura i respecte pel nostre entorn.

És una evidència però, que per poder evolucionar en aquest camí i anar cada dia mes enllà, ha d'haver una formació i una pràctica. Començar a promoure aquesta manera de projectar des d'els inicis dels estudis superiors, pot ajudar a concienciar-nos d'aquesta necessitat i és alehores on es començarà a instaurar el veritable canvi.

Administració/Normativa

Avui dia, la normativa constructiva, el CTE, tot i tenir diferents apartats on sembla ser sensible amb el tema de la salubritat, està lluny del que hauria de ser una autèntica gestió d'aquest punt, ja que es basa en sistemes artificials de climatització sense tenir en compte els materials ni els elements passius, deixant com a document de segon pla els certificats energètics, que tot i tocar de puntetes la eficiència energètica, mica en mica sembla que va condicionant la manera de pensar.

D'altra banda tot això és tan nou, que l'administració és una mica contradictòria amb molts d'aquest elements, ja que sembla que els vol introduir, però el fet de no ser tan contrastada ni estar emparada per una normativa ferma, no es pot implicar suficientment encara.

Col·legis professionals

Es curiós però, com els col·legis professionals sí que donen força cabuda a aquest temes. A la demarcació del COAC de Girona, per exemple existeix el projecte Greta, un projecte de revalorització de l'arquitectura tradicional i la rehabilitació patrimonial. Sembla però que l'eina mediàtica o potser interesos particulars, no acaben de permetre que projectes com aquest tinguin una repercussió més àmplia

Professionals

Principal element de la piràmide pel canvi.

Nosaltres hem de ser els primers sensibles amb tota aquesta nova (i alhora ancestral) manera de projectar.

És bàsic entendre el perquè de tot, i la necessitat explícita de dissenyar sota aquests patrons. A així fer-ho verue als usuaris dels nostres projectes integratius.

Persones

Nucli del problema i la solució. A les nostres mans és on es troba la resposta i només nosaltres som capaços d'assumir els errors i arreglar-los.

Valors

Aquesta època de canvis que hem viscut els darrers anys, ha fet trontollar el sistema de dalt a baix.

Des de la política, a la economia, passant per les maneres de viure i les de conviure.

Per aixó s'ha d'aprofitar aquest moment d'incertesa i canvi per reflexionar i assolir aquest objectius.

Lo fàcil és fe-ho complex. El veritable èxit i la dificultat es troba en fer les coses senzilles